#JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1854. Woensdag 11 October. N°. 81.

Prijs per Halfjaar voor *Batavia* .... ƒ 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is ZESTIG DUITEN voor de VIJF WOORDEN behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den 4 October* 1854. [N°. 7].

Gelezen, enz.

De raad van Nederlandsch Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: In te trekken het besluit van 30 Junij 1853, No. 2.

Ten Tweede: Den directeur generaal van financien te magtigen, om te beschikken op aanvragen om gouvernements wissels op het departement van kolonien, en om het publiek bekend te maken de door hem ter zake te maken regeling.

Ten Derde: Enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:

De fungd. Algemeene Secretaris,

DE WAAL.

DAG-ORDER.

Ik heb den Koning bekend gemaakt met de verovering van Sinkawang en Koelor en met de behaalde overwinning te Montrado, op den 2 Junij j.l.

Zijne Majesteit heeft met innig genoegen de tijding dezer roemrijke gebeurtenis ontvangen, waarbij Land- en Zeemagt op nieuw blijken hebben aan den dag gelegd van hunne trouw, dapperheid en volharding.

De Koning heeft mij opgedragen de hooge tevredenheid van Zijne Majesteit over deze krijgsverrigtingen aan de Land- en Zeemagt over te brengen.

Ten blijke dier tevredenheid, zijn aan de bevelhebbers van het leger en de Marine gerigt de Koninklijke brieven, waarvan de inhoud luidt als volgt:

» 's GRAVENHAGE, 15 Augustus 1855.

» *Den heere jhr. ridder* de Stuers. *Onzen adjudant in » buitengewone dienst. luitenant generaal en kom» mandant van Ons leger in Nederlandsch Indie, » etc., etc., etc.*

» Ik heb met innig genoegen de tijding ontvangen van de roem» rijke gebeurtenis in de *Wester-afdeeling van Borneo* volbragt, » waarbij zee- en landmagt op nieuw de blijken van wat zij steeds » waren, — voortreffelijk, dapper en goed gesloten hebben.

» Ik wensch u in het bijzonder geluk, dat zulk een wapenfeit » plaats vond, terwijl gij de leiding hebt van het Indisch leger, » waarvan een gedeelte zich bij deze gelegenheid, zoo verdienstelijk » heeft weten te maken. Het moet eenen chef aangenaam zijn aan » het hoofd te staan van dapperen, die herhaalde bewijzen leverden, » niet alleen van te kunnen overwinnen, maar bovendien van met kal» me beradenheid, ongemakken en gevaren, in eene afmattende lucht» streek, te trotseren, ten einde de eer, den roem en de grootheid » van het Vaderland en van Mijn Huis te handhaven; dubbel aan» genaam moet hem zulks wezen, indien hij zelf die gevaren en » ontberingen, met welke het Nederlandsch-Indische leger steeds te » kampen heeft, op eene voor hem verdienstelijke wijze heeft lee» ren kennen.

» Gij zult wel bij Mijne wakkere wapenbroeders de tolk willen » zijn der hartelijke gevoelens, die Ik voor hun welzijn en hunnen » roem koester, en tevens het Indisch leger, inzonderheid de bra» ven, die aan het roemrijke wapenfeit, dat de onderwerping van » *Montrado* ten gevolge had, hebben deel genomen, Mijne hooge » tevredenheid willen betuigen. Ik hoop spoedig in staat gesteld » te zijn, belooningen te kunnen schenken aan hen, die in de gele» genheid geweest zijn boven anderen uit te munten, hoewel allen » hunnen pligt op eene loffelijke wijze volbragten. Ook zult gij » in het bijzonder den luitenant-kolonel *A. J. Andresen*, onder » wiens kloek beleid de expeditie is geschied, willen zeggen, dat » Ik hoog waardeer de maatregelen aan welke de gelukkige afloop » te danken is, en de zorg, die hij aan den dag gelegd heeft om, » met eene betrekkelijk geringe opoffering van menschenlevens, » tot zulk eene gelukkige uitkomst te geraken. Het is Mij aan» genaam, hem een bewijs Mijner bijzondere tevredenheid te kun» nen geven, door hem te bevorderen tot ridder der Militaire » Willems-orde 3de klasse, en te benoemen tot Mijnen adjudant » in buitengewone dienst.

« WILLEM."

» 's GRAVENHAGE, 15 Augustus 1854.

» *Den heere* van der Plaat, *vice-admiraal, kommandant » van Onze Zeemagt in Nederlandsch Indie, inspec» teur der Marine aldaar, etc., etc., etc.*

» Met groote belangstelling heb Ik vernomen het aandeel, dat de » Zeemagt had aan de krijgsverrigtingen in de *Wester afdeeling van » Borneo*, welke de onderwerping van *Montrado* ten gevolge gehad » hebben; terwijl het Mijner aandacht niet is ontgaan, dat aan de » krachtdadige ondersteuning en medewerking der marine, onder » de bevelen van den luitenant ter zee 1 klasse *Berghuis*, het aan» vankelijk welslagen der expeditie veel te danken heeft.

» Ik verzoek u, aan Mijne dappere Zeemagt in Nederlandsch Indie, » Mijne goedkeuring en Mijn lof bekend te maken, en vooral hen » die zich bij deze gelegenheid verdienstelijk hebben gemaakt, Mijne » hoogschatting en Mijnen dank toe te brengen, terwijl het Mij » hoogst aangenaam zal zijn te beloonen, die het geluk hadden van » zich boven anderen te hebben kunnen onderscheiden.

» WILLEM,"

Uit den brief aan den kommandant van het leger zal worden ontwaard, dat Zijne Majesteit, als aanvankelijk blijk van Hare hooge tevredenheid, den luitenant-kolonel *A. J. Andresen*: kommandant der expeditie, heeft bevorderd tot ridder der *derde* klasse van de Militaire Willemsorde, en hem tevens heeft benoemd tot Hoogst Derzelver Adjudant in buitengewone dienst.

De belooningen voor de anderen die hebben uitgemunt, zijn reeds aan den Koning onderworpen. Zijner Majesteits beschikking daarop kan weldra worden te gemoet gezien.

Was het mij eene aangename taak, bij mijn besluit van den 18den Junij jl. no. 2, den bevelhebbers der Land- en Zeemagt mijne bijzondere tevredenheid over de bedoelde krijgsverrigtingen te betuigen, met niet minder genoegen volbreng ik thans 's Konings bevelen.

Gegeven te *Buitenzorg*, den 9 October 1854.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, Opperbevelhebber der Land- en Zeemagt beoosten de Kaap de Goede Hoop,

DUYMAER VAN TWIST.

Bij Koninklijk besluit van 17 Augustus 1851 no. 47, is de luitenant-kolonel *A. J. Andresen*, van het wapen der infanterie bij het leger in Oost-Indie, en kommandant der expeditie in de Wester-afdeeling van Borneo, bevorderd van ridder der vierde tot ridder der derde klasse van de militaire Willems-orde, en is bij tevens benoemd tot adjudant van Zijne Majesteit den Koning in buitengewone dienst.

Bij Koninklijk besluit van 21 Augustus 1854 no: 30, is benoemd tot vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië, de staatsraad in buitengewone dienst *J. P. C. Reynsts*, thans lid van dien raad.

Bij besluit van den 7den October 1854 no. 2, heeft de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, onder nadere goedkeuring des Konings, den weleerwaarden heer *H. van der Grinten*, benoemd onder-pastoor te Batavia, erkend als belast met het tijdelijk beheer van het apostolisch vicariaat van Batavia, aan zijn weleerwaarde door den bisschop van *Colophon* i. p, i., pastoor en apostolisch vicaris van Batavia, *P. M. Vrancken*, gedurende den tijd van zijn hoogeerwaardens afwezigheid, opgedragen.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, de heer *A. J. Harmsen*, uit de betrekking van lid in den raad van justitie te Amboina.

Op zijn verzoek, eervol, uit 'slands dienst, de opziener der 1 klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen *A. Evers*, onder toekenning van pensioen.

Benoemd:

Op het Kantoor van den Gouverneur van Sumatras Westkust.

Tot 1 commies, de 2 commies bij dat kantoor *W. A. van der Linden.*

Tot 2 commies, de klerk bij dat kantoor *A. Krijgsman.*

Militair Departement.

Bevorderd:

Bij de Geneeskundige Dienst.

Tot officier van gezondheid der 2 klasse, de officier van gezondheid der 3 klasse *C. F. A. Schneider*; met bepaling, dat hij rang zal nemen *boven* den officier van gezondheid der 2 klasse *B. H. Egberts*, en *onder* den officier van gezondheid der 2 klasse *J. C. Spitzar.*

Marine Departement.

Benoemd:

Tot 2 commies bij de hoofd-administratie der marine, de 3 commies bij dezelve *G. F. H. Walson.*

Tot 3 commies bij de hoofd-administratie der marine, de 1 klerk bij dezelve *F. G. de Bie.*

Advertentien.

Vertrek der Overland-Mail in October.

Het vertrek zal plaats vinden op den 12 en 28. De sluiting der brievenpakketten aan het Postkantoor te Weltevreden is bepaald op:

a. De pakketten voor Europa, Britsch-Indië, China enz. daags voor het vertrek des avonds ten 8 ure.

b. De pakketten voor Banka, Palembang, en Riouw twee dagen voor het vertrek, des namiddags ten 1 ure.

De directeur generaal van financien, als daartoe gemagtigd bij het in de Javasche Courant van den 11 dezer opgenomen gouvernements besluit van den 4 dezer N°. 7, brengt ter kennis van belanghebbenden:

1°. Die voortaan, te beginnen na het vertrek van de mail van den 12 dezer, wissels verlangt, mits niet beneden het bedrag van ƒ 1000, getrokken door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie op den Minister van Kolonien, doet daartoe franco aanvraag bij den directeur generaal van finantien, met opgave:
   a, van de hoegrootheid van den wissel;
   b. van den koers, tegen welken hij dien verlangt;
   c. van den termijn van betaalbaarstelling;
   d. van den persoon, ten wiens name de wissel moet worden betaalbaar gesteld;

2°. Na ontvangst der aanvraag, in art. 1 bedoeld, wordt op denzelfden dag, of vóór verstrijking van den tweeden dag, door den directeur generaal van financien aan den aanvrager te kennen gegeven, of de wissels al dan niet zullen worden afgegeven, en zoo ja, tegen welken termijn en tegen welken koers, doch niet lager dan 95 pCt.

3°. Op aanvragen, later ingediend dan op den vijfden dag voor het vertrek van de eerst vertrekkende landmail, wordt eerst na het vertrek dier mail beschikt.

4°. De wissels worden afgegeven onder de dagteekening, waaronder de aanvraag blijkt geschied te zijn.

5°. De wissels toegestaan zijnde, worden tegen contante betaling uitgereikt, ten kantore van den algemeene ontvanger te Batavia, op den tweeden dag der mail voor het vertrek of vroeger, zoo mogelijk.

Wissels, welke de belanghebbenden elders wenschen te ontvangen, worden door de zorg van den algemeenen ontvanger voornoemd verzonden, nadat het hem gebleken zal zijn. dat het geldswaardig bedrag in 's lands kas is gestort.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia, brengt bij deze ter kennis der ingezetenen dat de heer *J. H. C. Mander*, op zijn versoek, eervol ontslagen als wijkmeester, der 17de wijk, buurt Rijswijk, en dat in zijne plaats als zoodanig is aangesteld de heer J. *Obdam*, in de Poleneslaan woonachtig.

Vendutien.

Op Donderdag 12 October, voor het commissiehuis van *van Ommeren & Co.*

Op Vrijdag 13 October, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Zaturdag 14 October, aan de Beurs.

Op Maandag 16 October, ten huize van den heer *Tenco Medderman jr.*, op het Koningsplein, door gebr. *Roselje & Co.*

Nagelaten Boedels.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de crediteuren en debiteuren in de navolgende boedels:

Door de agenten der Samarangsche boedelkamer te Koedoes, *Roewiek Tonghat.*

Door de wees- en boedelkamer te Macassar, Mr, *E. C. Manuel.*

Advertentiën.

Bevallen van een ZOON de echtgenoot van

(1555) J. F. M. GODEFROY.

BATAVIA, 5 *October* 1854.

Eenige kennisgave.

OUD COURANTENNIEUWS. (*verv.*)

» De omtrek van den Schoteldam geleek naar een slagveld, vermits aldaar eene menigte, de wekelijksche markt bezoekende koopers en verkoopers, onder welke ook eenige boeren met houtwagens waren, den dood gevonden hadden, en derzelver lijken verstrooid lagen.

Het gezigt dezer jammertooneelen, het gekerm der stervenden en der onder het puin nog levend begravenen, gaat alle beschrijving te boven; doch dit slechts in het voorbijgaan; de gevolgen zijn nog verschrikkelijker; want de overgeblevenen hebben eigendom, dak, alle have en velen der hunnen verloren; de stad zelve heeft mede een zwaar verlies ondergaan, door het vernielen van twee kerken en hospitalen, door de vernietiging van een met kostbare werktuigen, ter brandblussching gevuld magazijn. Van den kant der met schulden overladene stads-kas kan niets ter ondersteuning der ongelukkigen gedaan worden, en al het vermogen der bijzondere ingezetenen, door zoo vele vroegere verliezen uitgeput en verlamd, is ontoereikend om het overgroot getal dergenen die geleden hebben, bij te staan. Ondertusschen is tot voorloopige hulp, eene inschrijving geopend, waaraan ieder naar zijne krachten deel neemt.

» Beiden, de heer president der politie en de heer kommandant hebben de voortreffelijkste maatregelen genomen ter verhindering van alle onbehoorlijkheden, en ter redding van personen en goederen, die nog gered mogten kunnen worden.

» De kracht der uitbersting was zoo geweldig, dat verscheiden kogels en kartetschen over de geheele stad, tot bij Langgarten, de Regtsstadsche gracht, Zandgrüben enz. geworpen werden, en de persing der lucht hare werking tot buiten de wallen deed gevoelen, door het verbrijzelen van de kerk des heiligen Ligchaams, en het instorten der deuren op verscheidene plaatsen.»

Neef Jan heeft in éénen adem doorgelezen; hem heeft het verhaal van het ongeluk, voor vele jaren in eene vreemde stad, geen belang ingeboezemd, en hij grijpt naar zijn uitgetrokken handschoen. Maar oom DAVID, die straks zoo vele aanmerkingen had te maken op het nieuwe Courantennieuws, bewaart bij het oude het stilzwijgen. Het schijnt dat treurige herinneringen uit vroegeren tijd hem voor den geest zweven. Hij wenkt neef om verder te lezen. Ook jufvrouw MARIE luistert met gespannen aandacht.

» Een ander, nog omstandiger,» dus vervolgt neef tegen wil en dank, » uit een aantal afzonderlijke berigten opgezameld relaas, behelst het volgende:

» Op Woensdag, 6den December, zou uit den nabij de JACOBSPOORT, binnen de stad onmiddelijk aan den stadswal stootenden kruidtoren, het overschot van het aldaar bewaarde buskruid, dat, behalve de gevulde bommen en granaten, nog ongeveer 60 centenaars mag bedragen hebben, weg gehaald worden. Met dit oogmerk waren twaalf kanonniers, één onderofficier en één opper-vuurwerker juist even naar binnen gegaan, toen (zoo men verneemt éér nog de laatste man binnen was), de toren in de lucht vloog. Het was een oud gebouw, omtrent 50 voet hoog, en bestond uit drie boven elkander liggende, en alle gewelfde verdiepingen, wier muren tusschen de vijf en zes voet dik waren. De werking der uitbarsting was ook allerverschrikkelijkst.

Zij, die verder afwoonden, hielden haar voor eene aardbeving; want deuren en vensters sprongen open, alle losstaand huisraad viel onderst boven, of werd van de plaats geschokt, en de klokken, door de drukking der lucht in beweging gebragt, luidden van zelf. Het sissen der door de lucht geslingerde kogels, dat onmiddelijk op den schok volgde, versterkte het vermoeden dat er eene aardbeving voorviel; maar op het zelfde oogenblik openbaarde zich de ware oorzaak ontwijfelbaar. door het inslaan der kogels op de verst afgelegen plaatsen, en het klaaggeschrei der ongelukkigen die door dezelve gekwetst werden. Een derde deel der stad. en juist dat, hetwelk de onvermogendste volksklasse bewoonde, tusschen de zes en zeven honderd huizen, en daaronder de JACOBS- en Bartholomeuskerk de Schoteldam en Cassybensche markt, de Pfeiffer- en andere aangrenzende straten hebben het zwaarst geleden.

Heden ontving ik het treurig berigt, dat mijn eenigste broeder *C. van den Bor*, in leven boekhandelaar te Amsterdam, in den ouderdom van 39 jaren is overleden, nalatende eene vrouw met vijf jeugdige kinderen.

L. VAN DEN BOR.

Buitenzorg, 8 October 1854. (1575)

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Donderdag aanstaande verkoopen:

128 Kisten CHINESCHE KANEEL,

liggende in Entrepôt in een der pakhuizen aan den Grooten Boom, en aldaar kunnende bezigtigd worden, min of meer beschadigd aangebragt per *Cornelis Smit.*

Wegens een vertrek naar Europa:

Spiegels, Schilderijen, Buffetten, Kasten, enz., genoegzaam geheel nieuw.

100 Vaatjes puike Boter, Bordeaux Wijn op fust, 9 Karbouwen, eene Praauw, groot zeven koyangs, niet behoorende tot het Tjunia Veer, Vier Perceelen, verponding No. 651, No. 771, No. 769, No. 4225, breeder vermeld in de *Javasche Courant* van heden, alsmede

eene factuur losse Brillanten.

(1548) A. VAN OMMEREN & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Donderdag aanstaande, voor rekening van belanghebbenden verkoopen:

5 Balen MOLTON DEKENS,

min of meer beschadigd,

En wegens vertrek:

eene genoegzaam nieuwe Bendie en twee Bendie-Paarden en Tuig.

(1574) A. VAN OMMEREN & Co.

Op de Vendutie van den 12 dezer zal mede worden verkocht:

25 Kelders Gedroogde Appelen,

en wegens vertrek:

een Bendie met twee Paarden en Engelsch Tuig.

(1579) A. VAN OMMEREN & Co.

Vendutie op Vrijdag den 13 October

voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*, van:

eene partij Lijnwaden, Satinet, Engelsche Tapijten, alsmede van 200 HAMMEN.

(1581)

V E N D U T I E

op Maandag den 16 October 1854,

ten huize van den heer **TONCO MODDERMAN, Jr.** op het Koningsplein,

door **Gebr. Roselje & Co.,**

van eenen netten en wel geconserveerden Inboedel, bestaande uit fraaije massief Mahonijhouten Linnen-, Hang- en Boekenkasten, Consoles, Ronde-, Ovale-, Speel- en Waschtafels, Toiletten, Etagères. Ameublementen, waaronder een van zwart Ebbenhout, Buffetten, Knapen, Japansch- en Chineesch Lakwerk, een paar zeldzaam voorkomende groote en rijk bewerkte Chineesch porceleinen Vazen, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Pendules, Porcelein-, Kristal-, Glas-, Zilver- en Pleetwerk, diverse Rijtuigen, goedloopende Paarden, eene Hollandsche Koe. Bloemen in potten, enz.

Op Zondag den 15den voor een ieder te bezigtigen.

(1578)

Op eenen nader te bepalen dag

zal door de ondergeteekenden, zonder reserve, worden verkocht:

een Aandeel in de Nederlandsch-Indische Stoomboot-Maatschappij.

(1582) JOHN PRYCE & Co.

PUIKE MALANG SIGAREN

à *f* 3,— de 100 stuks bij

(1564) W. KUYPERS, Passar Senin.

LEES HIER!

Het Meubel-Magazijn van de ondergeteekenden, vroeger geoccupeerd in het huis over de Prinsenlaan, is thans verplaatst in de locaalen boven de Toko en het Commissiehuis op Bazaar Pisang, alwaar een ruim assortiment Meubelen voorhanden is.

(1559) A. VAN OMMEREN & Co.

UITGEPAKT:

Een factuur fraaije Fransche Spiegels met Supports, bij

(1560) A. VAN OMMEREN & Co.

V E R K R IJ G B A A R:

WATERCRACKERS,

Engelsche gerookte Bokking en Witte Bacelono Brandewijn, bij

(1561) A. VAN OMMEREN & Co.

Bul's Extract of Sarsaparille, bij

(1562) N. LANGE.

NOTEN,

à *f* 1,— de Honderd Stuks, bij

(1532) COSTER.

OP NIEUW ONTVANGEN:

eenige van de alom gunstig bekende

IJzeren bekleede Armstoelen,

welke door het aanbrengen van een verlengstuk en het naar verkiezen hooger of lager stellen van den rug in een uiterst gemakkelijk rustbed worden herschapen.

Door derzelver betrekkelijke ligtheid en weinige omvang zijn ze bij uitnemendheid geschikt voor Officieren te velde en Reizigers.

(1541) GEBR. ROSELJE & Co.

Met de laatst aangekomene Schepen hebben de Ondergeteekenden op nieuw ontvangen:

Een groot assortiment massief **Mahonijhouten Meubelen**, bestaande hoofdzakelijk uit **Ameublementen** voor Salons en Boudoirs, **Spiegel-, Linnen-, Hang-** en **Boeken Kasten**. **Eet-, Speel-, Canapé-** en **Wasch Tafels**, groote **Fauteuils, Zieken Stoelen, Consoles, Knapen** met Marmeren bladen, **Piano Tabouretten**, groote **Toiletten, Buffetten, enz.** Voorts **Spiegels, Schilderijen, Zadels**, Parijsche **Kinder Wagens**, wit Porceleinen **Eet Serviezen**, superieure Engelsche **Scheermessen** die bij den verkoop worden geguarandeerd.

Prachtig **Pleetwerk**, aan zilver gelijk en nimmer rood wordende, als: **Groenten Schalen, Olie- en Azijn-, Likeur- en Zuur Stellen**. groote **Ovale Bladen** van 24, 26 en 28 duim, **Blakers**, enz.

Wagen- en **Bendi Lantaarns, Klokken** met Orgel muziek, groote **Pendules** en **Candelabres, Tafel-, Hang-** en **Muurlampen.**

Groote **Brandwaarborg Kasten.**

Een Europesche fraaije **Vis a Vis** (Victoria).

Een Europesche fraaije **Handchais.**

Een partijtje supra fijne **Rhijnwijn.**

Prima kwaliteit **Eau de Cologne.**

Losse en Gezette **Brillanten**, waaronder **Haarpennen**, Stellen **Knopen**, zoo voor Heeren als Dames, **Broches, Oorknoppen** en **Ringen.**

Bij contante betaling, d. i. voldoening bij de levering, geniet men een aanzienlijk rabat.

(1540) GEBR. ROSELJE & Co.

Italiaansche

VIOOL- EN GUITARSNAREN,

in blikken doosjes à *f* 5,— het compleete stel.

Verkrijgbaar bij

(1553) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

S. B. VAN KLEEFF & Co.,

PASSER PISANG.

TIEL'S BIER.

Dit goed geconditioneerd Bier is bij ons verkrijgbaar in kisten van 4 dozijn, en munt uit door deszelfs goeden smaak, zoodat hetzelve met de beste Hollandsche soorten van bier kan wedijveren. (15..)

MANILLA SIGAREN No. 3,

Havanah model, verkrijgbaar bij

(1549) W. JACOBSEN.

PAS ONTVANGEN

Groote geel koperen Kranen met rood koperen gro... Gieters voor Stortbaden, verkrijgbaar bij

(1550) GEBR. BEYNON.

Bij de Ondergeteekenden

V E R K R IJ G B A A R

Superieure Bass' Ale alhier afgetapt. Madeira van *Hoddart* No. 1 en 2. Oude Manila Cigaren van 18.. Engelsche Tafelbeschuit. Bendy-Tuigen en Zadels van *Milroy*. Echte Linnen Drills. Linnen en Katoene Zakdoeken. Bendy-Jassen. IJzeren Veldbedden. Engelsche Kantoor-Lampen van *Messenger*. Fijne Merino Hemden. Voorts een ruim assortiment Wijnen van *van Veen*, enz.

(1543) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Amerikaansche Watercrackers

Bent & Co.,

reeds zoo gunstig bekend, bij

(1558) S. B. VAN KLEEFF & Co.

PUIKE MALANG SIGAREN No. 2

à *f* 25,—.

(1544) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

In de Toko,

vroeger geoccupeerd door den heer ... zijn bij de ondergeteekenden te verkrijgen alle soorten van **Hollandsche en Fransche PROVISIEN, DRANKEN**, enz.

(1536) LOURAN & VAN WALCHREN.

Pour cause de Liquidation,

le soussigné fait savoir qu'a, dater de ce jour, il vendra les articles de son magasin à 20% au dessous des prix ordinaires et à comptant.

Il prie aussi ses créditeurs et ses débiteurs, les uns de vouloir bien présenter leurs comptes, les autres de vouloir bien solder les leurs aussi vite que possible.

N. COUDRAY,

(1529) Sellier Harnacheur, Molenvliet.

PAS ONTVANGEN:

VERSCHE TUINZADEN.

(1431) COSTER.

Fransche Julienne Soupe.
" Petit Pois.
" Marmelade.
Fransche Kistwijn, Pauillac Médoc.
Vruchten op Water.
Vruchten op Brandewijn.

Bij

(1539) S. B. VAN KLEEFF & Co., Passer Pisang.

»Hetgeen daarvan den toren het meest omgaf, was natuurlijk het vreeselijkst verwoest. Van den toren zelven waren de fondamenten uit den grond geweeld; groote brokken muurs op den wal geworpen, en de geheele omkring van het fondament vormde een wijde, ledige kolk. Het verwonderlijkste was, hoe eenige in de nabuurschap staande, vijf voet uit den grond stekende, zware palen, die, uithoofde van derzelver smalte, slechts weinig wederstand konden bieden, ondanks het hard toegevrozen aardrijk, door de drukking der lucht geheel scheef gebogen waren, en dat boomen zonder loof, met den wortel uit den grond gerukt lagen. Een waardig geneesheer, die door zijn beroep en zijne menschenliefde reeds in het eerste oogenblik van zijne schrijftafel naar het tooneel des jammers was gedreven, schildert het ijselijke schouwspel....»

»Wel was het een ijselijk schouwspel!» zuchtte oom DAVID getroffen.

»Hoe, mijnheer!» sprak jufvrouw MARIE; doch neef JAN dreunde voort:

»Schildert het ijselijke schouwspel met de volgend woorden: »Half werktuigelijk stak ik mijn verbandtuig en wat ik van pluksel en linnen voor de hand vond, bij mij, en snelde naar de plaats der uitbarsting. Reeds digt bij mijn huis werden de sporen der verwoesting zigtbaar, door de verpletterde vensters, en deze verwoesting nam in akeligheid toe, naar mate ik het ongelukkig oord naderbij kwam; want in den geheelen omvang van een kwartier uurs in het rond, is geen huis onbeschadigd gebleven. De arme gekwetsten konden nergens anders dan, volgens mijn voorslag, in het buiten de poort liggende Burgergasthuis gebragt worden, ofschoon dit ook aanmerkelijk moest geleden hebben, en werkelijk vond men aldaar het dak bijna geheel weggeslagen, en al de vensters verbrijzeld. In de kamers, waar men het indringen der buitenlucht nog het gemakkelijkst kon afweren, ging ik nu terstond aan het verbinden, en moest zulks een uur lang alleen verrigten, naardien de chirurgijn van dit gasthuis, die juist in de stad was, aldaar terstond in beslag was genomen, om de gekwesten te helpen.

»»Eindelijk kwam ook de geneesheer van het huis, en eenige militaire chirurgijns, die den treurigen arbeid met mij deelden. Nadat hier alles zoo goed het zich doen liet, aan den gang gebragt was, keerde ik naar de ongeluksplaats terug, en kon thans eerst den geheelen omvang der afgrijselijke vernieling overzien.

De gevolgen van eene tweemaal doorgestane belegering. hebben mij het gezigt van verschvernielde menschen woningen maar al te dikwijls voor oogen gebragt; de ontzettende uitwerkselen van een plotseling, overstelpend ongeluk, heb ik bij vuur- en watersnood menigwerf leeren kennen, en mijn vroeger beroep heeft mij met het gezigt van verminkingen en interingen der hevigste ligchaamssmart, vertrouwd genoeg gemaakt. Maar al wat ik tot nog toe gevoeld, gezien of ondervonden had, kromp voor *dit* beeld tot een geringen nood in een. Woorden beschrijven het niet, en ook het penseel van den geoefendsten veldslag-schilder zou er bij te kort schieten. Enkele bommen en kogels die in eene wijde kolk of groeve lagen, toonden de plaats waar de grondvest des torens gestaan had. In den geheelen omtrek buiten, een half uur ver, was het witte kleed van sneeuw, geheel onder de versch daarop gevallene aarde bedekt. In de tegenover liggende rigting, had de stoot het eerst de St. JACOBSKERK doen instorten, en de daaraan grenzende woningen niet omgeworpen, maar aan splinters geslagen. Lijken, die door verbrijzeling en stof naauwelijks voor menschelijke te herkennen waren, lagen overal in menigte in het rond, en hun lot was nog benijdenswaardig, vergeleken met de half levenden, die met verpletterde ledematen, brullend van pijn, zich van onder het puin te voorschijn poogden te winden. Al wat met matige wonden er af gekomen was, vroeg en groef met bebloed aangezigten en handen, waarop de koude het bloed tot ijs deed stollen, naar zijne vrienden en naar zijn goed. Dáár lagen afgescheurde leden van een menschelijk ligchaam nog te trekken. Eene moeder jammerde over hare drie kinderen, welke zij vermiste; met onbeschrijfelijke inspanning groef een mijner vrien-

Engelsche Bakking, Wortelen, Zalm, Mock Turtle Soup, Pepermunt Tabletten, Zuren, Real Allsop Beef, bij
(1538) S. B. VAN KLEEFF & Co.,
Passer, Pisang.

REVALENTA ARABICA

van

BARRY DU BARRY & Co., te Londen.

Hoofd-Depôt voor Batavia, de heeren VAUPEL & Co.
(961)

TE KOOP GEVRAAGD

DISTILLEERTOESTELLEN.

Adres onder letter B bij *H. M. van Dorp* te Batavia.
(1567)

Wordt te Koop gevraagd:

Een Gouvernements Effect, groot f 500,— tegen pari.

Adres
(1534) H. M. VAN DORP.

TE KOOP Een span **goede WAGENPAARDEN,**
(1551) Adres LANGE & Co.

TE KOOP Een aangenaam gelegen Heeren Huis en Erf, tusschen de twaalfde en zestiende paal van *Batavia.* Te bevragen bij
(1545) A. H. BLOEM, Parapattan.

TE HUUR Met 1e. November een steenen Huis op Noordwijk; nadere informatiën bij den Heer *H. M. van Dorp.* (1566)

TE HUUR Het tweede Huis op Batoe Toelies, naast den Heer *de Bruyn Kops* (1535)

TE HUUR Een Huis op Sawa Bezaar.
A. L. TIETZ.
(1528)

TE HUUR Een Huis te Kramat, te bevragen bij
(1547) J. YOUNG.
Batavia, 7 *October* 1854.

40,000 GULDEN

of minder, in leen te bekomen, onder eerste verband. Adres letter M. bij *H. M. van Dorp.* (1568)

f 2,000

in leen te bekomen onder eerste verband.
L. VAN DER BOR, qq.
Buitenzorg. (1533)

VERKRIJGBAAR:

Twintig Aandeelen in de Javasche Bank.

Te bevragen bij
(1563) PANDEL & STIEHAUS.

Door aflossing van uitgezette Gelden, is een bedrag van:

f 8 à 9000

of minder beschikbaar, onder verband van vast goed, bij de **Diaconie der Hervormde Gemeente** te *Batavia.*

Adres den Prisident van voornoemd Collegie *W. van Ommeren* en den Groot-Kassier *C. F. Wiggers van Kerchem.* (1557)

LOTERIJ.

Aan inteekenaren op de loterij van vrouwelijke handwerken, ten behoeve der zendelingszaak wordt hierbij medegedeeld, dat ten huize van Mevrouw *Myer, Pietermaat,* nog eenige prijzen voorhanden zijn, welke zij verzocht worden vóór medio November te laten afhalen. (1556)

Eene gouvernante in staat tot het geven eener gesoigneerde éducatie, en zich reeds eenige jaren hieraan toegewijd hebbende, zag zich gaarne spoedig geplaatst.

Franco brieven onder letter F. aan de boekhandelaren *Lange & Co.* (1565)

Opleiding tot het Notariaat

voor Heeren ambtenaren, die het examen in dat vak, voor de betrekking van Secretaris gevorderd, wenschen af te leggen, bij den

adviserend Advocaat en Candidaat Notaris
Mr. L. J. A. TOLLENS.
Adres: Batoe Toelies. (1573)

PHOENIX FIRE OFFICE,

gevestigd te Londen sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend risico's nemen tegen brandschade op woon- en pakhuizen, meubelen en koopmansgoederen, enz., zoomede op suiker-, koffij- en thee-etablissementen, tegen billijke premie.

De heeren *J. Knagge & Co.,* te Samarang en *J. Kervel & Co.,* te Soerabaya, zijn mede gemagtigd verzekeringen voor deze Maatschappij te sluiten.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij bovenstaande adressen en bij
(1530) E. MOORMANN & Co.
Batavia, 20 *Junij* 1854.

TONG,

Likdoornsnijder.

Gang Patjenongan. (1260)

FRAAIJE ALBUMS

van 24 gravures, rijk gebonden.

Nouvelle Carte Générale des Théâtres de la Guerre dans le Nord et l'Orient f 5,— bij **H. M. van Dorp,** te *Batavia.* (1571)

TOONEEL DES OORLOGS.

PER MAIL ONTVANGEN:

I. **Nouvelle Carte Générale illustrée des Théâtres de la Guerre,** par la méthode prompt trouvaur . . . f 5,—

II. **Plan de St. Petersbourg et de Cronstadt,** revue et corrigée sur les lieux avec explication, 2 feuilles, grand format . . . f 10,—

III. **De Oorlog met Rusland,** toestand van Europa in 1854 . . . f 3,—

alsmede voorhanden:

Portret van NIKOLAAS I. Keizer aller Russen, in schilderij, geteekend door *Jullien,* is een der beste en uitvoerigste der bestaande afbeeldingen van den Czaar.

Te Batavia, bij
(1580) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

ONTVANGEN:

een fraai assortiment **Fransche Kantoorboeken,** alsmede **Tooverlantaarns** van f 10,—, f 15,— en f 20,—. Kantoorbehoeften en Papeterie in groote verscheidenheid.
(1569) H. M. VAN DORP.
Batavia, 1854.

Depôt van Kantoor-Boeken.

PARIJSCH FABRIKAAT,

in geheel Leder gebonden, in complecte stellen van Grootboek, Journaal, Memoriaal, | Kopijboek en Kasboek

van **koperen beslag aan hoeken en ruggen** voorzien, in Klein en Groot Mediaan en Imperiaal formaat. Iedere soort mede afzonderlijk verkrijgbaar.

Voorts: **DEBITEUREN BOEKEN,** debet en credit op eene bladzijde, **VERKOOP-, FACTUUR-, KAS-** en alle andere soorten van **BIJBOEKEN,** voor Handel en Administratie geschikt, in Quarto, Folio, Rojaal en grootere formaten,

Al deze boeken zijn net gelinieërd, eenvormig en solide gebonden, en geheel ten gemakke van verbruikers ingerigt; het papier is van de zwaarste qualiteit en sterk geglaceerd. De prijzen der differente boeken zijn uiterst billijk genoteerd.
(1572) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Bij *H. M. VAN DORP* zijn te bekomen:

Verschillende Goudbronzen, als:
Citroenbrons. Bleek Geel Brons. Rood Brons. (1570)

NAUTICAL ALMANACS 1855

bij
(1576) F. L. HUGHAN.

Belangrijke BOEKWERKEN.

Hermdtstädt. Algemeene schets der Technologie, 2 dln. met bijvoegsel . . . f 20.—
Moigno. Traité de Telegraphie électrique, 2 ed. - 16.—
Delaunay. Cours élémentaire de Mécanique, Théorique et Applique, 2 edit. . . . f 9.—
Schoedler. Boek der Natuur, in rood marokijnen band . . . f 12.—
Nederlandsch Handelsmagazijn of Algemeen zamenvattend Woordenboek van Handel en Nijverheid, 2 boekdeelen in 4to. . . . f 25.—
P. van der Burg. Natuurkunde, 3de geheel nieuwe uitgave. geb. . . . f 8.—
Dr. **J. H. van den Broek.** Handleiding der Natuurkunde en Metereologie, 3 dln. . . . f 22.—
Regnault-Stecker. Leerboek der Scheikunde. f 6.—

Verkrijgbaar bij
(1554) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

SLOET TOT OLDHUIS,

Tijdschrift van **Staathuishoudkunde** en **Statistiek.**

compleet tot heden 10 deelen.

Dit hoogst belangrijke werk, ook met betrekking tot Indische aangelegenheden is verkrijgbaar ad f 80,— bij
(1552) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Bij Lange & Co. wordt uitgegeven:

Nederlandsch-Indische Zak-Almanak voor 1855, ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik, gebonden . . . f 2,—
Kantoor-Almanak, opgeplakt . . . - 1,—
Idem, onopgeplakt . . . - 0.60
(1584)

Boek- en Papierhandel LANGE & Co.

Ontvangen:

Een keurige Factuur diverse Koopmansboeken, Boeken voor Copieer machines, Papier impermeables, fraaije Sous-mains, rood en goud Mail-lak, Copie de lettres carbonique, enz.

Onze Tijd.

Bij het verwacht wordende XIIIde deel, worden aan Inteekenaren *gratis* afgeleverd drie kaarten van het Oorlogstooneel in het Oosten.

Alleen op deel XI en XII en volgende, kunnen nog eenige inteekeningen worden aangenomen. De vroegere deelen worden op nieuw verwacht.

Prijs per Jaargang van twee compresse deelen met portretten en kaarten, benevens afzonderlijke kroniek f 8,—. Aanvragen *franco.* (1583)

---

den zelf in het puin, waar zijne woning gestaan had; hij vond de kleederen, doch geen hunner leefde meer. Nog akeliger waren alle deze beelden in eene lange straat, die op deze plaats uitliep, wijl, bij toenemenden afstand, het behouden gebleven bij het vernielde afstak. Deze straat diende ten markt voor de boeren, die op kleine sleden hout en kasjoebensr verkoop brengen. Juist was het de dag en het uur van deze markt geweest. Van deze ongelukkigen lagen er digt bij de twintig verpletterd en dood onder hunne insgelijks verpletterde paarden en ossen en omgeworpen houtvrachten. Om den stomp van een lantarenpaal hing een paard, welks beenderen verbrijzeld waren, rondgeslingerd als of het een touw was. Doodgeslagene menschen zullen er wel eenige honderden zijn, zonder de nog levenden, maar doodelijk gekwetsten mede te rekenen. Hoeveel personen en hoe zwaar zij beschadigd zijn, laat zich daaruit afmeten, dat het in een omkring van meer dan een half uur van den toren, naar alle rigtingen, kogels, granaatstukken, kartetschen, buksen, en steenstukken als het ware geregend had; op mijn goedje, hetwelk in eene regte lijn drie kwartier uurs van de plaats des gesprongenen kruitorens ligt, en zulks in eene rigting, waarin, uithoofde van den tusschenbeide liggenden wal, de voortplanting der drukking voorzeker zeer verminderd is, werden bloempotten, die voor het venster stonden, merkbaar verschoven, en zelfs hier liggen nog vele kartetschkogels verstrooid. Nevens dooden en gekwetsten, ontbreekt het echter ook niet aan voorbeelden van het wonderbaarste levensbehoud en levensredding. Verscheidene menschen ontgingen daardoor den dood, dat de over hen heen stortende muren en balken, een soort van gewelf over hen vormden.

Een zeer geacht beambte ontkwam den hem dubbel dreigenden dood op eene nog wonderbaarder wijze: terwijl hij, onmiddelijk voor de uitbarsting, van zijne schrijftafel werd afgeroepen en de kamer verliet, drong bijna in het zelfde oogenblik, een zware kogel door het venster, en verbrijzelde de schrijftafel, van welke hij zoo even was opgestaan; half bewusteloos rukte hij de huisdeur open, en wilde zich op de straat redden, toen er een zeer zware steenklomp, waaraan een zware ijzeren stang vast was, digt voor zijne voeten nederviel, zonder hem echter te beschadigen. Een oud man, die bij de eerste belegering het ongeluk had, dat de eerste bom, welke de Franschen op de stad wierpen, zijner vrouw het been afsloeg, zat rustig in zijne kamer onder in huis, toen in het, onmiddelijk over deze kamer zich bevindend vertrek, een granaat insloeg, sprong en het geheele vertrek verwoestte, zonder echter door den vloer te slaan. Menigvuldig zijn ook de gevallen, waarbij kogels in vertrekken, vol met menschen, ingeslagen zijn zonder iemand te kwetsen. Van de ongelukkig met den kruidtoren in de lucht gesprongen kanonniers, is evenmin als van een armen burger en een lid van den landsturm, die bij den toren op de wacht stonden, eenig spoor gevonden.

»» Het getal der dooden en gekwetsten wordt tusschen de drie en vier honderd, dat der beschadigde huizen tusschen de zes en zeven honderd begroot, en de schade zal met geen half millioen thalers goed te maken zijn. Het ontbreekt aan glas om de bijna overal stukgeslagene vensters te herstellen.»,

»Ontzettend!» spreekt oom Davin. »alle jaar en dag bloedt mijn hart nog bij hetgeen ik toen hoorde en zag.»

»Waart gij destijds in Dantzig, mijnheer?» vraagt jufvrouw Marie, terwijl zij naauwelijk een traan onderdrukt.

»Ik was er,» herneemt hij, en zonder verdere inleiding begint hij te verhalen.

(*Wordt vervolgd.*)

Het stoomschip **Koningin der Nederlanden**, kapitein *Deighton*, vertrekt naar **Singapore** over **Muntok** en **Riouw**, den 12den dezer, 's morgens ten 8 ure.

Voor passage enz. gelieve men zich te vervoegen bij de Directeuren der Nederlandsch-Indische Stoomboot-Maatschappij,

(1531) MACLAINE, WATSON & Co.

Voor passage naar Nederland

wordt aangeboden het snelzeilend Nederlandsch barkschip *Cornelia*, kapt. *H. Visser.* Dit schip zal met het einde dezer maand de reis van hier aanvaarden. Men adressere zich bij den Gezagvoerder dan wel bij

de Agenten,

(1577) HAAGER & SCHUURMAN.

Naar *Nederland*

wordt passage aangeboden met het snelzeilend uitmuntend ingerigt schip *Jacoba Cornelia*, kapitein *G. H. Lodewijks*, om spoedig te vertrekken. Adres bij de agenten

(1542) G. SUERMONDT & Co.

BATAVIA.

De dagbladen uit Nederland ontvangen, deelen mede, dat door de tweede kamer der Staten Generaal, met eene meerderheid van 38 tegen 19 stemmen, het Reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indie aangenomen is.

— Op den 9den dezer zwom zekere Inlander, *Karib* genaamd, met twee anderen in de rivier Djalambar, op ongeveer een uur gaans Westelijk van deze stad, toen hij onverwachts door een kaaiman in den hals werd aangevat. Op zijn hulpgeschreeuw schoten zijne beide makkers toe, grepen het ondier in de oogen en beproefde door een hevig geschreeuw het te noodzaken zijne prooi los te laten. Hij deed zulks voor een oogenblik, maar pakte ook dadelijk *Karib* weder in een der dijen, waarop zijne moedige makkers hunne pogingen tot zijne redding hernieuwden, met dit gelukkig gevolg dat de kaaiman de vlugt koos. *Karib* is gewond naar het stadsverband overgebragt, doch men koestert de hoop dat hij herstellen zal.

— Dezer dagen is het der policie te Meester Cornelis mogen gelukken den dader van een verschrikkelijken moord, den 8sten Augustus j.l. in de nabijheid der kampong *Setoe*, op het land Tandjong West, aan de Buitenzorgsche grenzen gepleegd, op te sporen en gevangen te nemen. Aldaar was namelijk in het kreupelhout aan den oever der rivier Krokot, het lijk van een goed gekleeden, oogenschijnlijk nog jeugdigen Inlander gevonden, zonder hoofd en met eene ligte gehouwen wond in de linkerhand. Een zekere Inlander, met name *Bapa Serin*, mede in die kampong woonachtig, herkende dat lijk voor dat zijns zoons, *Djelek* genaamd en 22 jaren oud. Een andere kampongbewoner, genaamd *Kaymien*, was hem in den morgen van dien dag komen afhalen om in de rivier te gaan baden en te visschen, doch na verloop van een geruimen tijd beiden niet terugkeerende, zoo kreeg men achterdocht, dewijl het bekend was, dat *Kaymien* en *Djelek*, hoezeer oogenschijnlijk wel, elkander echter geen goed hart toedroegen. Beiden waren verliefd op een meisje in dezelfde kampong en daarenboven had *Djelek* eenige dagen te voren, vier karbouwen die *Kaymien* op zijn erf vastgebonden had, veronderstellende dat zij gestolen waren, losgesneden en van het erf gejaagd. Bij het vinden van het lijk viel derhalve het vermoeden op *Kaymien*, die zich ook dadelijk uit de voeten had gemaakt en niet dan met veel moeite opgespoord is kunnen worden. Het blijkt echter nu, dat hij *Djelek* met een gollokh om het leven heeft gebragt, de eerste houw had gemist en hij zich zelven daardoor eene ligte wond in het been toegebragt; een tweede schijnt *Djelek* met de linkerhand afgeweerd te hebben, doch niet te min werd *Kaijmien* hem meester en liet het lijk, na het hoofd afgesneden te hebben, drijven, waarna hij dat hoofd in de nabijheid begroef en vlugtte.

Intusschen kwam de politie te weten dat de mandoor dier kampong, genaamd *Djien*, last gegeven had om dat hoofd op eene andere plaats te begraven, waardoor men veronderstellen moest dat hij met de zaak in wetenschap was, tengevolge waarvan hij met zijn broeder *Drien*, mede verdacht, insgelijks is opgevat.

Van het hoofd is niets gevonden dan de kaakbeenderen, dewijl het land, waar het begraven was, sedert beploegd en hetzelve denkelijk daardoor vergruisd is geworden.

☞ Met het stoomschip *Padang*, kapt. *Persille*, werden in den avond van den 7den dezer de overlandmail-brieven en nieuwsbladen uit Europa ontvangen, loopende tot den 31 Augustus. Wij vermelden daaruit het volgende omtrent

DE OOSTERSCHE KWESTIE
en
HET TOONEEL VAN DEN OORLOG,

Laatste Berigten.

☞ Uit Londen wordt, onder dagteekening van 25 Augustus, geschreven:

De tijdingen van den Donau deelen mede, dat de Russen dagelijks terugtrekken en de Turken voorwaarts gaan. Het blijkt dat prins *Gortschakoff* met allen spoed de Pruth achter zich wenscht te krijgen.

De Vorstendommen worden geheel verlaten en de terugtogt der Russen heeft al het aanzien van eene overhaaste vlugt. De Bashi-bazouks van *Omar Pacha* staan dit echter niet toe, zonder telkens hun vijanden de kracht hunner lansen te doen gevoelen en vele en bloedig zijn de ontmoetingen, welke tusschen deze Turksche stroopers en de Russische achterhoede plaats vinden.

De czaar is zonder twijfel voor de veiligheid van zijne sterkten in de Krim bevreesd, en om Sebastopol te redden, aarzelt hij niet zijne magt te verwijderen van een grondgebied, hetwelk hij later in staat is weder met eene voldoende magt te bezetten.

Er zijn geruchten in omloop, dat de Vorstendommen door een vereenigd leger van Engelschen, Franschen, Turken en Oostenrijkers zullen bezet worden, en dat een groot deel van het Turksche leger zonder verwijl zal voortrukken, om in de nabijheid van Kars tegen de Russen te ageren.

Sinds eenigen tijd worden met spoed aanstalten gemaakt, om eene magtige expeditie naar eenig gedeelte van het Russisch gebied in de Zwarte zee te zenden. De kusten van de Krim zijn heimelijk opgenomen en oordeelende naar de sterkten der bewapening, zoo vermeen ik, dat men besloten is om tegen Sebastopol te ageren; dit wordt echter door sommige correspondenten van dagbladen op de plaats zelve betwijfeld, die vermeenen dat Odessa en Anapa zullen worden aangetast. Dit is echter zeker, dat onze admiraals en generaals wel ten zeerste in de algemeene achting zullen dalen, wanneer het hun mogt mislukken der Russische magt in dit gedeelte van de wereld een beslissenden slag toe te brengen.

De vereeniging der Fransche troepen met de zeemagt voor de Aland eilanden is door krachtige handelingen gevolgd. Een sterk escader van de vloten zeilde naar de sterkten van Bomarsund en nam eene gunstige stelling, om de werken des vijands te bombarderen, in. Ter zelfder tijd gingen de landmagt en 3000 Engelsche en Fransche mariniers op korten afstand aan wal, en trokken naar de hoogten, die de vesting bestreken en rigtten aldaar hun belegeringsgeschut. Dit hield hen twee of drie dagen op, in welken tijd de plaats geheel omringd werd. Het garnizoen beproefde een uitval, maar werd door onze zeelieden met een groot verlies terug geslagen.

Hierop volgde de inname van twee afgezonderde forten, een door de Engelsche zeelieden en een door de Fransche soldaten, met slechts een gering verlies aan onze zijde. Alsnu maakte men aanstalten om op den 16 de hoofdsterkte te bestormen. Op den morgen van dien dag werd door de belegerden de vredevlag uitgestoken en de vesting onvoorwaardelijk overgegeven. In dezelve vond men groote voorraadmagazijnen en ammunitie, terwijl de gevangen genomenen tot over de tweeduizend klimmen. De helft dezer is naar Brest en de overigen naar de Theems afgezonden.

Men verwacht dat alsnu Riga door de Vereenigde vloten, bijgestaan door de Fransche landmagt, zal worden aangetast.

Van Malta wordt, 31 Augustus, geschreven:

Eene Fransche stoomboot komt juist uit de Levant aan, met zich brengende invalieden van de land- en zeemagt, welke in het Lazaret alhier zullen verblijven. Kapitein *Smidt* van Z. M. schip *Simoon* is als een slagtoffer van de cholera gevallen. Kapitein *Fatham* heeft hetzelfde lot getroffen. De vloot heeft door deze ziekte 200 man verloren, waarvan 120 alleen behoorende tot de equipage van het Engelsche vlaggeschip.

Zeer geloofwaardige tijdingen verzekeren, dat de expeditie voor de Zwarte zee den 29 gereed zoude zijn en in haar geheel den 1 of 2 September naar de Krim zoude vertrekken.

Met de volgende mail hoop ik u den val van Sebastopol te kunnen mededeelen.

Zoo als gij begrijpen zult, ziet alles met verlangen naar de volgende stoomboot uit.

Te Kars is tusschen de Russen en Turken een slag geleverd, waarbij de eersten de overwinning hebben behaald. Bijzonderheden waren hieromtrent echter nog niet bekend geworden.

Generaal *Espinasse* heeft zichzelven om het leven gebragt. De redenen, die hem tot dien zelfmoord geleid hebben, worden verschillend opgegeven, sommigen schrijven dien toe aan het leedwezen, zoo menig dappere uit zijne troepen (tot den 14 Augustus bezweken niet minder dan 10,000 man der vereenigde legers aan de cholera) door den dood te zien wegrukken, anderen weder aan eene onverwachte teleurstelling, welke hem door den maarschalk de *St. Arnaud* werd aangedaan.

Het Engelsche transportschip *Courier*, met ammunitie bevracht, wordt gezegd door de Russen genomen te zijn.

De Oostenrijkers hebben eindelijk op den 20 Augustus met hun binnentrekken van Wallachye een begin gemaakt.

Prins *Paskiewitsch* is op nieuw tot opperbevelhebber van het actieve Russische leger benoemd.

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, Editie voor *Oost-Indië* van 24 Aug. leest men omtrent

DE OOSTERSCHE KWESTIE

het volgende:

De tijdingen uit Constantinopel loopen tot 10 Augt. en zijn van geen overwegend belang. Het voornaamste wat zij inhouden, is dat de meer besprokene expeditie naar de Krim op reusachtige schaal voorbereid wordt; meer dan dit kan echter daaromtrent met geene zekerheid gezegd worden, want al wat men omtrent deze gewigtige onderneming hoort, zoowel wat haar doel als wat haren omvang betreft, is even onbepaald. Thans zegt men weder, dat de expeditie tot het laatst dezer maand uitgesteld is en wel om de heerschende hitte, terwijl sommige dagbladen weder verzekeren, dat dit uitstel slechts uitgestrooid wordt, om de plannen der kommanderende generaals te bedekken. Er was te Constantinopel sprake van een voordeel, dat de Russische generaal *Wrangel* bij Bayazid op de Turken behaald zou hebben, terwijl *Schamyl* van zijne zijde eene schitterende overwinning op de Russen had behaald. daar alle berigten van dien kant meestal zeer onjuist en overdreven zijn, vereischen ook deze nog bevestiging. Meer vertrouwen verdient de tijding, dat de Circassiers eene algeheele onafhankelijkheid van de Porte eischen en in dat geval beloofd hebben den sultan in Azie met 50,000 man bij te zullen staan.

Het *Journal de Constant.* meldt, dat op 29 Julij een gevecht tusschen de ongeregelde Turksche troepen, onder generaal *Yussuf* en eene afdeeling Kozakken heeft plaats gehad, waarbij de laatste terug geslagen werden. — De Hongaarsche generaal *Klapka* is naar Kars gezonden, waar de Turksche en Russische legers zich door dagelijksche schermutselingen tot een ernstig gevecht voorbereiden. In die streken staat thans eene Turksche krijgsmagt van 40,000 man met ruim 100 st. geschut, tegenover 30,000 Russen met 80 st. geschut en eene talrijke ruiterij; de Turken hebben echter zeer sterke stellingen ingenomen. Voorts blijkt nog uit deze berigten, dat het huwelijk van den zoon van *Reschid-Pacha* met eene dochter des Sultans, den 11den Augustus plaats zou hebben.

Wallachije is geheel door de Russen ontruimd en Bucharest door de Turken bezet. Ook de ontruiming van Moldavie is reeds ver gevorderd; door den Russischen gezant te Weenen is van die ontruiming officieel kennis gegeven.

Men kent nu het antwoord, dat Rusland op de sommatie van Oostenrijk tot ontruiming der Donau Vorstendommen heeft gegeven en het wederantwoord der Fransche regering, naar aanleiding van de mededeeling van dat stuk door Oostenrijk. Het eerste dezer stukken is in den vorm eener dépêche van den graaf *v. Nesselrode* aan den prins *Gortschakoff*, Russisch gezant te Weenen, het tweede in dien eener dépêche van den heer *Drouyn de l'Huys* aan den heer *de Bourqueney*, Fransch gezant te Weenen. Hoe gewigtig beide stukken als staatsstukken ook zijn, verliezen zij veel van hunne belangrijkheid voor ons door de late openbaarmaking, daar toch de staat van zaken sedert den tijd, dat zij geschreven zijn, zeer gewijzigd is. In de dépêche van den graaf *v. Nesselrode* verklaarde de Czaar zich alleen bereid, om de Vorstendommen te ontruimen op sommige voorwaarden, waartoe vooral behoorde een wapenstilstand, eene algemeene staking der vijandelijkheden van wege de drie mogendheden, welke met hem in oorlog zijn; thans weten wij, dat de Czaar de vervulling dezer voorwaarden niet afgewacht heeft en dat de Russische troepen hunne achterwaartsche beweging tot over de Pruth reeds bijkans voltooid hebben. Het antwoord van den heer *Drouyn de l'Huys* behoudt meer van zijne belangrijkheid, omdat men daarin de grondslagen aantreft, waarop de Westersche mogendheden er in zouden toestemmen, om over den vrede te onderhandelen, en de sedert voorgevallene gebeurtenissen hebben in niets de voornemens van Frankrijk en Engeland veranderd. De *Moniteur Universel* doet dit dan ook opmerken in eenige regels, welke dit blad aan de mededeeling der beide stukken laat voorafgaan.

Overigens blijkt dat de dépêche van den heer *v. Nesselrode*, in een gematigden toon vervat was, alsmede dat zij eindigde met de drie hoofdpunten van het Weener-protocol als grondslagen voor de onderhandelingen aan te nemen. Zoo als te verwachten was, hebben de Westersche mogendheden van haren kant deze voorstellen van de hand gewezen en andere voorwaarden, waarop zij over den toekomstigen vrede willen onderhandelen, vooropgesteld eene vermindering van de Russische zeemagt in de Zwarte Zee; als een van de middelen om aan deze voorwaarde gevolg te geven, wordt voorgesteld, dat Rusland een gedeelte van zijne zeemagt uit de Zwarte- naar de Oostzee zal overbrengen.

De Westersche mogendheden, zegt de *Moniteur*, wijzigen in niets hare voorwaarden. Voor haar is de ontruiming der vorstendommen slechts een gevolg van de krijgsgebeurtenissen en niet eene diplomatische concessie en het officiële blad maakt daaruit de gevolgtrekking, dat Oostenrijk daaraan niet meer gewigt zal hechten dan Engeland en Frankrijk. De geallieerde mogendheden zou derhalve naauw verbonden blijven met de twee andere, met het doel, om van Rusland die waarborgen te verkrijgen, welke noodzakelijk zijn om te verhinderen, dat de vrede van Europa andermaal gestoord worde door eene botsing in het Oosten. — Op welke wijze Oostenrijk medewerken zal met de Westersche mogendheden, om de bedoelde waarborgen te verkrijgen, is echter de groote vraag. Den 8sten dezer is eene nota, hierop betrekkelijk, uit Parijs naar Weenen gezonden. Vermoedelijk zal deze nota openbaar gemaakt worden en eenig licht op deze kwestie werpen. Hoe het zij, voor als nog schijnt men veilig te mogen aannemen, dat Oostenrijk bij de onderhandelingen aan de zijde van Engeland en Frankrijk zal blijven en de eischen dezer mogendheden langs diplomatieken weg ondersteunen; maar tevens zal het vermoedelijk, nu het tooneel des oorlogs van zijne grenzen verwijderd is en het alleen de Vorstendommen zal bezetten, minder dan ooit werkdadig deel nemen aan den strijd, en aan Engeland en Frankrijk de taak overlaten, om gezamenlijk met Turkije de operatien, hetzij in Azie, hetzij in de Krim of in het Noorden voort te zetten.

Over de houding welke Pruissen zal aannemen, wordt in de Duitsche dagbladen eene vrij levendige polemiek gevoerd. Zoo gaf de *Preuss. Corresp.* dezer dagen te kennen, dat eene herziening van het Oost. Pruissisch tractaat van 20 April noodig is. Het blad wenscht eene uitbreiding der bij dat tractaat vastgestelde bepalingen en acht dit noodig in het belang van al de Duitsche staten, hoewel ook de Westersche mogendheden, geheel met het oog op de belangen van Pruissen en Duitschland, waarborgen geëischt hebben. De *Oost. Corresp.* die te Weenen hetzelfde officieele karakter heeft, als de *Preuss. Corresp.* te Berlijn, beantwoordt het artikel van dit blad en geeft daarin te kennen, dat het waarborgen allernoodzakelijkst acht en dat eerlang eene mededeeling aan de Duitsche bondsvergadering zal geschieden. Ook het *Journal de Frankfort* betoogt de noodzakelijkheid van waarborgen en slaat in het algemeen sedert eenige dagen, een oorlogzuchtigen toon aan. De *Pays*, een blad, dat in den regel zeer goed bekend is, met de bedoelingen van de Fransche regering, zegt te dien opzigte, dat dit dralen in allen gevalle geen invloed kan hebben op de besluiten van Frankrijk en Engeland, die met vasten tred op den ingeslagen weg zullen voortgaan.

Van eene geloofwaardige zijde wordt verzekerd, dat de raad van den graaf *von Nesselrode*, wiens stem te Petersburg van het begin van het tegenwoordige geschil af weinig gehoor vond, thans weder meer vertrouwen heeft. Prins *Gortschakoff* te Weenen is van zeer uitgebreide volmagten voorzien. Hij moet door de weigerende antwoorden van Frankrijk en Engeland niet in eene ongunstige stemming geraakt zijn, maar daarin de kans zien op de hervatting der onderhandelingen. In het bijzonder wat betreft de vrije scheepvaart op den Donau, slaat Rusland thans een zachter toon aan. Het laatste ongeval, dat den grootvorst *Konstantijn* is

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 11 October 1854, No. 81.

overkomen, het gevaar van verdrinken, dat hij (de voorname steun der oud-Russische partij) slechts ter nauwernood ontkomen is, heeft op het hof van Petersburg een geweldigen indruk gemaakt.

Dezer dagen heeft het *Journal de St. Petersbourg* het antwoord medegedeeld, hetwelk door de Russische regering in 1829 op de dépêche van lord *Aberdeen*, betreffende het tractaat van Adrianopel gegeven is. Men zal zich herinneren dat die dépêche voor eenigen tijd openbaar gemaakt is, ten einde te bewijzen, dat lord *Aberdeen* reeds 25 jaren geleden voorzien heeft, welke rol Rusland te eeniger tijd tegenover Turkije spelen zou. Het Russische antwoord houdt hoofdzakelijk in, dat al het nadeel hetwelk Engeland toen in het tractaat van Adrianopel voor Turkije vreesde, slechts een 25jarigen vrede ten gevolge gehad heeft; dat Engeland toen een overdreven vrees voor Ruslands overmagt koesterde en dat, zoo Frankrijk toen die vrees gedeeld had, men reeds voor 25 jaren den strijd zou hebben zien beginnen, die nu gevoerd wordt.

Uit de Oostzee is het belangrijke nieuws ontvangen, dat de geallieerde troepen, circa 12,000 man sterk, den 16 dezer Bomarsund hebben veroverd. Bij die gelegenheid zijn 2,000 Russen krijgsgevangen gemaakt en 100 stukken geschut veroverd. De Fransche en Engelsche troepen worden gezegd slechts 120 man verloren te hebben. Te Parijs is die tijding door aanplakking en salvo's van het geschut den volke verkondigd.

In de Witte Zee hebben tien Engelsche sloepen, gewapend met 8 stukken, een 100 tal mariniers in de Golf van One kaïa aan wal gezet. De boeren hebben eenige van die manschappen gedood, waarop de Engelschen eene kerk en 40 huizen in brand staken. Sedert werden de vijandelijkheden in die golf voortgezet. De bevolking toont zich zeer vijandig tegen de Engelschen en de tegenstand schijnt zelfs een nationaal karakter aan te nemen.

Drie telegrafische dépêches zijn heden (25 Augustus) ontvangen. De eerste uit Hamburg, 23 Augustus, bevestigt de nederlaag der Turken bij Baijazid. De generaal *Wrangel* heeft bij die gelegenheid 400 gevangenen gemaakt, voorts 4 stukken geschut en 17 vaandels veroverd.

De tweede uit Weenen houdt in, dat de Russische generaal *Bebutoff* bij Kars de Turksche armee, sterk 60,000 man, geslagen heeft. De Turken verloren 3000 man, terwijl 2300 gemeenen en 84 officieren gevangen gemaakt werden. Vijftien stukken geschut en het kamp vielen in handen der Russen.

De derde dépêche heden uit Parijs verzonden, houdt een berigt van den *Moniteur* in, volgens hetwelk de Oostersche troepen Wallachije zijn binnengerukt en den 8den Sept. te Bucharest zullen zijn. Drie brigades maken zich gereed Moldavie te bezetten.

Volgens eene dépêche uit Bomarsund van 16 Augs. zijn 1000 gevangene Russen, naar Brest ingescheept; 1000 andere zijn ter beschikking van den admiraal *Napier* gesteld.

SPANJE.

Den 4 Augustus heeft de koningin moeder werkelijk eene poging gewaagd om het paleis te ontvlugten en naar het buitenland de wijk te nemen. Reeds was zij in het rijtuig gezeten, dat haar moest wegvoeren, toen drie groepen, zaâmgesteld uit manschappen der bende van den toreador *Pacheta*, allen tot aan de tanden gewapend, op het rijtuig toesnelden. *Marie Christine* ware gewis in handen dezer hare bloedigste vijanden gevallen, indien de hellebardiers, die haar rijtuig omringden, haren terugtogt naar het paleis, langs den onderaardschen gang van de *Punta del Diamante*, niet gedekt hadden. De bende van den toreador is verscheidene honderde manschappen sterk, die allen zelfs hun leven veil hebben, om de vlugt van *Marie Christine* te beletten. — Algemeen heeft de reeds besproken bedenking wortel gevat, dat het verblijf van de koningin-moeder in het buitenland haar de handen te ruim zoude laten, om, even als in 1848, eene contra-revolutie voor te bereiden; van daar, dat men haar tot elken prijs in Madrid wil behouden.

Volgens berigten uit Madrid van den 5 dezer, heeft *Marie Christine* hare reisplannen uitgesteld, op grond van het gevaar dat daarin voor hare persoon gelegen zoude zijn, voor dat zij de Fransche grenzen kan bereiken.

— Men leest het volgende in *El Tribuno*: De koningin *Maria Christina* is het volgende aan den staat verschuldigd: 24 millioen, die zij onwettiglijk genoot als koningin-regentes van 1834 tot 1840, daar zij kort na den dood van haar eersten echtgenoot hertrouwde; 12 millioen, die zij ontving bij hare terugkomst uit Frankrijk, na eene afwezigheid van drie jaren, 35 millioen verschil tusschen het geld van Spanje en dat van Amerika, gedurende de 10 jaren dat zij hare jaarwedde uit de kassen van Cuba trok. Te zamen 71 millioen, op welker teruggave de schatkist het regt heeft.

— De commissie die benoemd is, om den toestand van de schatkist te onderzoeken, zooals die zich bevond tijdens den val van het laatste ministerie, heeft zich voor het eerst vereenigd en hare werkzaamheden onmiddelijk aangevangen. *El Tribuno* zegt uit eene goede bron vernomen te hebben, dat er een deficit bestaat van niet minder dan 700 millioen realen. Het zou overbodig zijn, zegt genoemd dagblad, commentarien te maken, waar zulke cijfers spreken, het land zal weldra weten, in hoeverre de laatste ministers zich aan verkwisting hebben schuldig gemaakt.

— Er zijn thans eenige nadere bijzonderheden bekend geworden nopens gebeurtenissen die tijdens den opstand plaats grepen.

Vroeger is reeds gesproken van eene allerhevigste woordenwisseling, die tusschen de koningin en haren gemaal met de koningin-moeder plaats had. Het moet weinig gescheeld hebben, of er vloeide bloed bij die gelegenheid. *Marie Christine* wilde namelijk, gedurende eenige uren, het oppergezag in handen hebben, ten einde de noodige maatregelen tegen den opstand te kunnen nemen, doch het koninklijk echtpaar was daartoe tot geen prijs te bewegen.

— De Fransche gezant heeft aan het cabinet eene nota van zijne regering ter hand gesteld. In deze nota vraagt zij, naar men verzekert, eenige ophelderingen over het karakter en de strekking der nieuwe revolutie.

El Tribuno zegt dienaangaande, dat men veronderstellen mag, dat het Spaansche cabinet hierop zal antwoorden met al de waardigheid, die haar past en het beginsel zal doen gelden, dat elk land het regt heeft, om zich te constitueren in dien vorm, welke het meest met zijne wenschen overeenkomt.

— Een der eerste daden van den heer *Santa Cruz* is geweest de voorziening in de wapening der nationale militie in al de provincien. Deze maatregel vereischt groote uitgaven, daar de vorige regeringen met opzet, en dus uit voorzorg, de wapens in de dépots veronachtzaamd hebben, dat zij onbruikbaar zijn geworden. Een groot gedeelte derzelve is naar de provincien, die ver van de hoofdstad verwijderd zijn, verzonden, waar de wapens door roest worden verteerd.

— *La Epoca* formuleert de volgende wenschen: 1. de schatkist behoort geen ander pensioen aan de geestelijken en monniken toe te kennen dan die, welke door de Cortes als zoodanig toegestaan zijn, volgens de bepalingen, die van kracht waren in het oude Spanje; 2. alle communien van geestelijken, waar het slechts mogelijk is, moeten, in verhouding tot haar aantal en overeenkomstig de regelen hunner orde, vereenigd worden; 3. alle gebouwen, die ten gevolge van dezen maatregel ledig zullen komen, worden verkocht; 4. beperkingen worden gebragt in de bepalingen, om tot geestelijke toegelaten te worden; 5. het onderwijs is niet uitsluitend in handen der kerk; 6. het tractement der geestelijken zal in verhouding staan tot hetgeen Spanje kan betalen, met dat gevolg, dat de parochiale geestelijkheid de grootste bezoldiging geniet, omdat zij er het meest noodig is, en 7. de exceptioneele regten, die aan de stool en het altaar verleend zijn, worden opgeheven.

— Uit Ciudad Rodrigo wordt gemeld, dat twintig karabiniers zijn afgezonden ter vervolging van den heer *Bravo Murillo*, die zich met vier bedienden over Batuccas naar Portugal schijnt te hebben begeven. Men geloofde evenwel niet, dat men er in slagen zoude hem in handen te krijgen

— Uit Perpignan wordt dd. 12 Augustus het volgende geschreven:

»Het bataillon van Tarragone, te Sarria (voorstad van Barcelona) gecantonneerd, heeft zich in den avond van den 9 Augustus op nieuw aan insubordinatie schuldig gemaakt. Belangrijke strijdkrachten zijn onmiddelijk daarheen gezonden. Twee soldaten, die men als belhamels beschouwde, zijn gevat en op staanden voet gefusilleerd. Den volgenden dag werd het bataillon ontwapend, met uitzondering van eene compagnie. De soldaten zullen naar eene der Overzeesche bezittingen en de officieren naar Madrid gezonden worden. — Twee arbeiders, die hunne kameraden trachtten over te halen om het werk te staken, zijn door dezen gevat en aan de bevoegde autoriteiten overgeleverd. Door de militaire commissie ter dood veroordeeld zijnde, heeft de generaal *Concha* zich evenwel door de tranen hunner moeders laten bewegen, en heeft hij hun gratie verleend. Barcelona is rustig, maar de meeste winkels en magazijnen zijn gesloten, terwijl men in de straten bijna geen levende ziel ontmoet.

NEDERLAND.

Rotterdam, 22 Augustus. Het schip de *Jonge Albert*, waarover door de dagbladen zoo veel geschreven is, en omtrent welks uitlevering men zeide, dat in den ministerraad verschil van meening bestond, is den 13den dezer, onder bevel van den Engelschen zee-officier, die zich te Harlingen bevond, zonder eenige lading en alleen met den noodigen ballast, vertrokken, nadat vooraf het onlangs op den bodem gelegd conservatoir beslag door den arrestant was opgeheven. Dit vertrek moet hebben plaats gegrepen buiten eenige daartoe strekkende order van het Nederlandsche gouvernement. De kapt. *van der Zee* en de overige manschap der ekwipage zijn niet mede vertrokken. Het schip is bereids te Harwich aangekomen.

— De weersgesteldheid was over het algemeen warm, doch den 18den heeft er, voornamelijk in Zuid-Holland en Gelderland, een hevig onweder gewoed. De toren van de Eusebius kerk te Arnhem werd herhaaldelijk door den bliksem getroffen, doch telkens door den bliksemleider afgevoerd, zoodat er geen schade werd veroorzaakt, dan dat de bal van den windwijzer was gescheurd.

De hagelslag, waarvan dit weder vergezeld ging, heeft op sommige plaatsen eenige schade aangerigt; ongelukken van belang zijn er echter niet door veroorzaakt.

De oogst thans voor het grootste gedeelte binnengehaald, overtreft algemeen de verwachting, vooral roemt men de hoedanigheid en groote opbrengst van het koren, waardoor zelfs op groote markten de prijzen gedrukt worden en soms merkelijk dalen.

- Z. M. heeft eenige dagen in de residentie vertoefd en is Zondag den 20sten weder naar het Loo vertrokken. Men verneemt dat Z. M. den 5den September naar het kamp bij Zeist zal vertrekken en er eenige dagen doorbrengen.

— H. M. de koningin, vergezeld van den jeugdigen prins, is den 9den Augustus in de residentie aangekomen.

— HH. KK. HH. prins en prinses *Frederik* benevens prinses *Marie*, hoogstd. dochter, zullen zich den 28sten dezer op reis begeven naar hunne goederen is Silezië.

— HH. KK. HH. prins en prinses *Hendrik* zijn den 12den Augustus met den eersten spoortrein uit de residentie naar Weimar vertrokken.

— De koningin-moeder heeft insgelijks de residentie weder verlaten en is naar Soestdijk vertrokken.

— De prins v. Oranje heeft aan de sloeproeijers van het stoomschip *Amsterdam*, waarmede Z. K. H. onze havens bezocht heeft, *f* 100 en tevens aan een stoker, die aan eene hand gekwetst is geraakt, eene aanzienlijke gift doen uitreiken.

— Den 8sten Augustus heeft Z. K. H. de prins van Oranje, met HD. gouverneur jhr. *E. A. O. Casembroot*, het huis op het Rapenburg, te Leiden tot verblijf voor Z. K. H. door Z. M. aangekocht en in gereedheid gebragt, betrokken.

— Naar men verneemt zullen er in de kampen van Reijen en Zeyst in deze en de volgende maand vele en groote wapenoefeningen plaats hebben. Vele officieren, behoorende tot den grooten staf, alsook tot de genie, zullen zich derwaarts begeven.

— Sedert eenige dagen merkt men te 's Hertogenbosch bij het militaire wezen veel bedrijvigheid op; de artillerie is druk bezig de forten en schansen te armeren; onophoudelijk wordt er zwaar vesting-geschut uit de magazijnen gehaald en derwaarts gevoerd; het fort St. Andries en dat van Crevecoeur, de schansen aan de Blaauwe Sluis en die te Orthen met de daarop zijnde verdedigbare torens, worden gewapend; zijnde de drie eerste langs de rivier de Maas gelegen, terwijl de laatste op een klein uur afstands van die rivier ligt.

— De artillerie is sinds 4 weken te Gorinchem bezig met het verzenden van geschut en ander krijgsmaterieel; niet minder dan 24 schepen zijn of worden van daar geladen; onder de laatst afgezonden schepen is er een bestemd geweest naar Delfzyl en den Helder; terwijl ook de nieuw gebouwde torens om deze vesting, zooals te Vuren, Hindewijk enz. mede gewapend worden. Thans voert men wederom krijgsmaterieel aan, zoodat er bij voortduring veel drukte is.

— De minister van oorlog doet, vergezeld van den luit-kol. *van Heurn*, eene reis door ons land, om de lands gebouwen, militaire werken, magezijnen enz. in oogenschouw te nemen.

— De minister van finantiën heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat het tijdstip der expeditie van de brievenmalen bestemd naar Indie langs den weg van Marseille, voor het vervolg telkens een dag later is gesteld, dan tot dusverre het geval was; zoodat de verzending van brieven uit Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam enz. voortaan nog kan geschieden tot en met den 8sten en 24sten van elke maand, en uit nadere plaatsen in evenredigheid. In verband met het vorenstaande verspringt ook telkens met een dag het tijdstip, waarop de heffing van het verhoogde port voor de gedrukte stukken, over Marseille te verzenden, een aanvang neemt. De vroeger bepaalde dagen voor de verzending over Southampton en over Triëst, ondergaan geene verandering.

— Wij vernemen uit 's Gravenhage, dat de bekende Amerikaansche scheepsgezagvoerder *Gibson*, die een paar jaren geleden op Sumatra zich in betrekking had gesteld met den sultan van Jambi en uit wiens onderschepte briefwisseling gebleken was, dat hij pogingen had aangewend om dat volk tegen de Nederl. regering op te ruijen en deswege door het hooge geregtshof in Indië tot 12jarige gevangenisstraf was veroordeeld, doch later had weten te ontsnappen, zich thans in de residentie bevindt en door de Amerikaansche regering ondersteund, gekomen is om zijne aanspraken op schadeloosstelling bij de Nederlandsche regering te doen gelden.

Sommige dagbladen hebben, in betrekking tot deze zaak, eene zonderlinge historie medegedeeld, hierop nederkomende, dat de minister van kolonien, de uit Indië ontvangen bewijsstukken aan den minister van buitenl. zaken zou toegezonden hebben, en dat de laatste, ze ongezien of abusivelijk aan den Amerikaanschen gezant en deze ze weder aan den heer *Gibson* zelven zou toegezonden hebben, waardoor de laatste de stukken in handen zou hebben gekregen, die bestemd waren om zijne schuld te bewijzen. Wat hiervan zij, zal de tijd moeten leeren.

— Het hof heeft den rouw aangenomen wegens het overlijden van Z. M. den koning van Saksen, voor den tijd van veertien dagen, te weten eene week den middelbaren en eene week den ligten rouw, met ingang van 21 Augustus.

— Z. M. heeft benoemd: tot broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw *J. E. Teijsmann*, hortulanus bij 's lands plantentuin te Buitenzorg op Java.

— Z. M. heeft behaagd te bepalen, dat aan het bij 's rijks werf te Vlissingen aan te bouwen fregat der 1ste klasse, met stoomvermogen, van 51 stukken, de naam zal worden gegeven van *Evertsen*, alsmede dat de schoonerbrik met stoomvermogen *de Vuurpijl*, voortaan den naam zal voeren van *Montrado*.

— Onder de giften en legaten, bij het Nederlandsch Zendeling-Genootschap sedert de laatste jaarlijksche vergadering ingekomen, bevindt zich een legaat, geschonken door wijlen den weled. heer *H. W. Sprenger van Eijk*, groot *f* 4000.

— *Johan Hendrik Kemper* is weinige dagen geleden tot eene volledige bekentenis van de misdaad gekomen. Medepligtigen aan de bekende gruweldaad schijnen niet te bestaan.

Men deelt nog de volgende bijzonderheden mede omtrent zijne arrestatie te Londen.

»De bekwame Londensche politie-agent, aan wien de arrestatie was opgedragen, had, zoodra hij had vernomen dat *Kemper* met de vee-stoomboot *Lion* te Londen was aangekomen, zich gewend tot zekeren commissionair of tolk *J. Cantor*, dien hij wist gewoonlijk bij de aankomsten der stoombooten van Holland aanwezig te zijn, om zijne diensten aan de reizigers aan te bieden. Aan dezen man, een geboren Hollander, en aan de door hem gegevene aanwijzingen, heeft men het te danken, dat *Kemper* gearresteerd werd in het logement, waarin hij zijnen intrek had genomen. Hij was juist bezig, onder een glas grog, zijne sigaar te rooken, toen hij gevat en naar de gevangenis gebragt werd. Den volgenden dag zou hij op een naar Amerika bestemd vaartuig scheep gaan."

Ten onregte is door eenige dagbladen gemeld, dat *Kemper* door de Engelsche regering aan de onze is uit-

geleverd. Niets is minder waar. Zijne uitlevering is in tegendeel bepaaldelijk geweigerd als eene daad, geheel strijdig met de Engelsche wetten, die geene zoodanige uitlevering gedoogden. Evenwel konden de Engelsche authoriteiten het niet van zich verkrijgen, eenen moordenaar ongedeerd en vrij te laten heengaan; zij sloten verstandiglijk de oogen voor eene noodwendig gewordene onwettigheid en lieten het oogluikend toe, dat de snoodaard Zondag morgen zonder vorm van proces door de Engelsche politie aan boord wierd gebragt van de veestoomboot *Earl of Auckland*, alwaar hij door de Hollandsche politie in verzekerde bewaring genomen en naar Holland overgebragt werd.

— Op Zondag den 6 Aug., des avonds, had binnen de gemeente Nuenen een afschuwelijk voorval plaats: Twee jongelingen, na eenige onbeduidende woordenwisseling, doch weder in schijn verzoend, de herberg ingaande, bemerkte men weldra door een raam dat de een in de nabijheid der herberg in een slootje lag, waarbij de andere in gebogen houding met de eene hand op den liggende stootende of slaande was; men snelde zoodra mogelijk uit de herberg naar de plaats des ongevals. De een verdween, terwijl men den anderen in zijn bloed zwemmende vond, wien met een mes verschillende doodelijke wonden waren toegebragt. Het gelukte der politie den vermoedelijken dader onmiddelijk te kennen, en deze heeft hem des nachts op zijn bed liggende in verzekerde bewaring genomen. Des anderen daags is het den heeren officier van justitie, regter-commissaris en griffier van Eindhoven gebleken, dat de gearresteerde de dader is. Hij heeft ook bereids de misdaad bekend.

ENGELAND.

Gewigtigs is in het Vereenigde Koningrijk gedurende de jongste 14 dagen niet voorgevallen. Het belangrijkste is het sluiten der parlements-zitting door de Koningin. Dit geschiedde den 12den Augustus.

— Men meent te weten dat de Koningin voornemens is in eene der kerken van het eiland Wight een gedenkteeken op te rigten aan Prinses *Elisabeth*, dochter van Koning *Karel I*. Deze ongelukkige Prinses overleed in den ouderdom van 15 jaren in gevangenschap op het kasteel van Carisbrook, anderhalf jaar na de onthoofding van haren vader.

— De *Morning Cronicle* deelt mede, dat de kanonneerbooten, die eerst bestemd waren naar de Oostzee, thans naar de Zwarte Zee zullen worden gezonden, ten einde te dienen voor het bombardement van Sebastopol. Na de inneming van Aland en de ontscheping van Fransche troepen, zullen er geene operatien gedurende het tegenwoordige saizoen in de Oostzee meer plaats hebben Die zee toch, zegt het blad, zal spoedig met ijs bezet worden, doch de Zwarte Zee zal nog geruimen tijd bevaarbaar blijven.

— Eenige met goed gevolg genomen proeven met kogels van spiesglas, hebben de regering doen besluiten, een aantal kanonkogels van die stof te doen gereed maken en naar de Oostzee te zenden. Het voordeel van dit werptuig moet daarin bestaan, dat het, bij de aanraking van schip of wal, behalve de reeds daardoor aangerigte schade, in vele stukken springt en menschen nederveld.

— In de verwachting, dat de Britsche vloten in de Oost- en Zwarte Zeeën gedurende den aanstaande winter zullen blijven, zijn contracten aangegaan voor de leverantie der vereischte warme kleeding voor de zeelieden en soldaten in die oorden

— Van kapitein *Inglefield*, die ter opsporing van de expeditie van *Franklin* naar de Yszee werd gezonden, zijn berigten van het einde van Junij ontvangen. De winter was aldaar strenger geweest dan sedert vele jaren en het is nog twijfelachtig of hij door Baffins-baai tot Beechy eiland zal kunnen doordringen, in welk geval de ingevroren poolreizigers *Maclure* en *Collinson* nog een winter op het ijs zullen moeten doorbrengen. De groote ijsbergen evenwel, die in de laatste maanden, uit het noorden komende, in den Atlantischen oceaan werden aangetroffen, doen vermoeden, dat de Baffinsbaai om dezen tijd des jaars bevaarbaar kan zijn.

— De *Plymouth mail* verzekert dat er sprake van is admiraal *Dundas* terug te roepen. Deze vlootvoogd zoude dan in werking treden bij de admiraliteit, die volgens dat blad eene geheele reorganisatie zal ondergaan.

BELGIE.

De *Moniteur* zegt, dat den 12 Augustus te Londen eene conventie is geteekend tot waarborg van den letterkundigen en artistieken eigendom tusschen Belgie en Engeland, en tot regeling van de tarifacatie van boeken, gravures, muziekwerken, enz., geëxpedieerd van een dier beide landen naar het andere. Deze schikking zal bij de opening van de wetgevende kamers ter goedkeuring aan dezelve worden aangeboden.

— Den 1 Augustus telde men in Belgie 73.296 bedelaars, 40.916 mannen en 32.380 vrouwen. In Oost-Vlaanderen alleen telde men er 25.765, in Brabant 11.570, in Luik is het minste getal, namelijk slechts 1288.

— Te Antwerpen heeft een vader, door godsdienstige monomanie aangetast en zich verbeeldende dat hem, als een nieuwe Abraham, het offeren van zijn jongste kind was opgelegd, dat kind met eene ijzeren staaf gedood. Hij is thans zeer bedaard en op de verklaring van drie geneesheeren naar een krankzinnigen-gesticht overgebragt. Het kind was nog niet bezweken, doch men had weinig hoop op zijn behoud.

FRANKRIJK.

Van bijzonder gewigt is in dit land niets voorgevallen. Den 15den des ochtends kondigde het geschut van het hôtel der Invaliden de plegtigheid van den dag aan. Het weder, dat gisteren gedurende een groot gedeelte van den dag betrokken bleef, was heden schoon. Er bewoog zich dan ook al vroegtijdig eene groote menigte toeschouwers op alle plaatsen, waar openbare vermakelijkheden plaats moeten hebben. Parijs is opgevuld met vreemdelingen en bezoekers uit de Provinciën. Tegen den middag begaven zich de groote staatsligchamen naar de kerk van Nôtre Dame, ten einde de groote mis en het Te Deum bij te wonen.

D gewone groote mis voor de dapperen van vroeger werd als naar gewoone ten 11 ure in het hôtel der Invaliden gehouden.

Ten twaalf ure zijn de divertissementen op de Seine, het veld van Mars en bij de barrière du Trône begonnen.

Reeds sedert gisteren avond waren al de ontzaggelijke toebereidselen voor de illuminatie in den tuin der Tuileries, de place de la Concorde, en de groote laan van de Champs Elysées, voltooid. De illuminatie zal betooverend zijn.

Het nieuwe paleis van het ministerie van buitenl. zaken heeft, ter gelegenheid van het nationale feest, een kroonwerk midden op het dak ontvangen, hetwelk voor het eerst heden avond zal schitteren.

Des avonds te voren is men begonnen met het vullen der 200 luchtballons, welke zijn opgelaten.

Meer dan 500 Napoleontische feestmalen zijn van alle zijden die dag gehouden.

— De keizer heeft aan 2582 personen gratie of vermindering van straf verleend; daaronder behooren 805, die wegens staatkundige vergrijpen getransporteerd zijn, 774 gewone gedetineerden en 1003 veroordeelde militairen en zeelieden.

— De *Moniteur* bevatte den 15 Augustus een overgroot aantal benoemingen bij het legioen van eer en schenkingen van militaire medailles, welk een ander niet minder dan tien kolommen officieel gedeelte van het blad beslaat, voorafgegaan door een rapport van den minister van binnenl. zaken, waarbij aan den keizer wordt voorgesteld, om het ridderkruis van het legioen van eer toe te kennen aan de drie dekens der maires van Frankrijk, welke deze functie, de een sedert 62 jaren, de beide anderen sedert 58 jaren vervullen. De keizer heeft daarop gunstig beschikt. Bedoelde benoemingen omvatten 6 groot-officieren, 29 kommandeurs, 44 officieren en 437 ridders, het aantal geschonkene militaire medailles bedraagt 500.

— De *Moniteur de l'Armée* meldt thans als officieel de lijst der bevelhebbers bij het legerkamp van het Noorden. Aan het hoofd van het kamp staat de keizer zelf, voorts is de divisie generaal *Rolin* benoemd tot chef van den generalen staf, de generaals graaf *Schramm*, *Gues-Viller* en *Carrelet* voeren het bevel over het 3de armeekorps. De gezamenlijke infanterie vormt 6 bataillons scherpschutters en 24 regementen, de gezamenlijke kavalerie 12 regementen.

— De echtgenoot van den maarschalk *de St. Arnaud* heeft van den sultan eene prachtige boot met 12 roeijers, welke 20 personen kon bevatten, ontvangen. Zij vond dit geschenk zeer schoon, maar meende, dat de 12 roeijers veel zouden kosten, waarop de sultan liet weten, dat hij de roeijers zoude onderhouden. Buitendien ontving dezelfde dame, die ook bij het bezoek van de harem met kostbare geschenken overladen werd, van hem eene prachtige equipage met twee fraaije paarden, die even als de roeijers, benevens den koetsier, ten laste van de Turksche schatkist komen, welke echter, gelijk men weet, geen geld over heeft voor de herhaalde aanvragen van *Omar Pacha*, zoodat diens soldaten dikwijls aan de eerste benoodigdheden gebrek hebben.

DUITSCHLAND.

Het gewigtigste wat in Duitschland in voorgevallen, heeft betrekking op de Oosterschen kwestie en bepaalt zich tot diplomatieke onderhandelingen, waarvan de uitslag niet is bekend geworden. Een der duitsche vorsten heeft op eene ellendige wijze den dood gevonden. Op zijne terugreis van Munchen maakte de koning van Saksen een uitstapje naar Tyrol. Den 10den Augustus sloeg het rijtuig des konings om, het handpaard werd schuw, sloeg achteruit en trof den Koning aan het achterhoofd. De kamerlakei trok den Koning onmiddellijk weg, legde hem op het gras en droeg hem met hulp van eenige tot bijstand ontboden personen in de herberg te Brennbuchl. Twee geneesheeren werden geroepen. Zij ontwaarden, dat de hersenen geschokt waren, de Koning had onmiddelijk zijn bewustzijn verloren en kwam niet weder bij. Een half uur na het voorval gaf de Koning den geest. De postillon heeft hoegenaamd geene schuld aan het ongeluk. Zijn broeder en opvolger Prins *Johann Nepomuk* heeft de regering bereids aanvaard.

— De wapeningen der Pruisische Oostzee-vestingen hebben een diepen indruk gemaakt. Men meent echter op goeden grond te kunnen verzekeren, dat het slechts een maatregel van voorzorg is, en dat, zoo er al eene demonstratieve beteekenis aan gegeven kon worden, deze is, dat men aan Rusland wil toonen, dat Pruissen nog steede vasthoudt aan de grondstellingen der Weener protocollen, dat het echter aan andere nader betrokkene mogendheden, de verwezentlijking der grondstellingen wil overlaten en zelfs niet uit de onzijdigheid wil treden.

— Volgeens de *Triëster Z.* zoude er op 24 Julij eene nieuwe overeenkomst tusschen de Porte en Oostenrijk gesloten zijn, waarbij laatstgemelde mogendheid gemagtigd werd zijne troepen in de Turksche provinciën langs den weg van Brgusa te doen trekken, ten einde een oog te kunnen houden op de beweging der Montenegrijnen.

— In een brief uit Krakau wordt gemeld, dat de Russische kolonel v. Kowztewsbi, van Warschau terugkeerende, op de Oostenrijksche grenzen herhaaldelijk teruggewezen is en zich dien ten gevolge weder naar Warschau heeft begeven.

— Men verzekert, dat tusschen de Badensche regering en het hof van Rome eene overeenkomst is gesloten, welke aan het godsdienstige geschil een einde maakt. De aartsbisschop van Freiburg zou zijne ordonnantie betreffende het beheer der geestelijke goederen intrekken en zijne excommunicatien opheffen, de regering daarentegen zal de voornaamste eischen van den aartsbisschop toestaan, en heeft aanzienlijke concessien gedaan.

— De Beijersche bisschoppen hebben in hunne te Augsburg gehouden conferentie besloten, om de vervulling hunner reeds in 1850 gestelde eischen, die hoofdzakelijk overeenstemmen met die van de Bovenrijnsche geestelijkheid, van de regering te verlangen.

DENEMARKEN.

Er verheffen zich bij voortduring nieuwe stemmen in Noord-Duitschland tegen den Sondtol. Niemand vindt het onbillijk, dat bijgedragen wordt tot het onderhoud van vuurbakens, tonnen, enz., maar dit wordt ree ruim gedekt door den scheepstol (niet te verwissele met den gewonen Sondtol), die aan de regering ree een jaarlijksch overschot van 50.000 dalders oplever De eigenlijke Sondtol brengt jaarlijks 2½ mill. daalde op, als mede vele bijzondere emolumenten voor de to beambten. Behalve dien beklaagt men zich over hoogte van het tarief voor de loodsen.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Berigten uit Christiania deelen mede, dat de Storthi aldaar, indien de koning het voorstel zou doen om he gelden toe te staan, ten einde in overeenstemming m Zweden, deel te nemen aan den oorlog tegen Ruslan het bepaaldelijk zouden weigeren. Het comité, dat pe manent zitting houdt gedurende de vacantie der kam en dat geacht wordt de meerderheid van dat ligchaa te vertegenwoordigen, heeft reeds plegtig verklaard, zi te zullen aankanten tegen het in overweging nemen v elk ontwerp, dat ten doel heeft subsidien aan te vrag tot deelneming aan den tegenwoordigen oorlog.

— In Zweden en Noorwegen wordt steeds hevig str gevoerd over het vraagstuk van vrede of oorlog. voornaamste dagbladen in dat land zijn van oorde dat het eene dwaasheid zou zijn, zoo de regering zi met de Westersche mogendheden vereenigde, voor zekerheid verkregen heeft, dat de Poolsche onafha kelijkheid hersteld en Rusland weder binnen zijne ou grenzen teruggebragt zal worden. Zonder deze t voorwaarden zou zelfs de teruggave van Finland Zweden eene ramp voor dat land zijn, omdat daardo de Scandinavische rijken tot een bestendigen gewape vrede genoodzaakt zouden worden, hetgeen land uitputten, de regering tot een militair despotism maken en het geheele Noorden bederven zou.

ZWITSERLAND.

Het bezoek van vreemdelingen in Zwitserland is de zomer tegen verwachting zeer aanzienlijk geworde Slechts aan Engelschen is eenig gebrek.

— Voor eenige dagen kwam het berigt te Bern a dat de heeren *E. Arago*, *Flocon* en *E. Sue* door Immerdal reisden en aldaar redevoeringen, op de genwoordige gebeurtenissen betrekking hebbende hi den, alsof zij hiermede eenigen invloed zouden uitoe Naar het schijnt heeft de Zwitsersche policie ze onschuldige liefhebberij der revolutie-helden niet keer gegaan. In een geschrift, van dezelfde zijde komstig en getiteld: *Souffrances d'une Famille Fra çaise*, wordt op pathetischen toon verhaald, dat de milli *Guérin*, welke sedert den 2den Dec. uitgewek is, in Engeland van honger gestorven is.

PORTUGAL.

De berigten uit Portugal melden, dat eene poging aangewend om de nationale garde op te ruijen tot doen eener beweging in den zin van die te Madrid; bevolking scheen echter algemeen te gelooven, dat eene genoegzame vrijheid genoot onder de tegenwoordi vrijzinnige regering. Het decreet, waarbij de zitti der cortes op 3 Aug. gesloten werd verklaard, is afg kondigd.

— Het Portugesche gouvernement heeft ten sterk alle denkbeeld eener zamenstelling van Portugal en Spj van de hand gewezen, en wel ver, dat de regent met zoodanige intrigue zoude inlaten, weigerde een Spaansch zendeling te ontvangen, die onlangs Lissabon was gekomen, om te trachten de bedoelde tot stand te brengen. De Portugezen nemen integend elke gelegenheid te baat, om hunnen afkeer van plan te kennen te geven. Op het vernemen der jon gebeurtenissen te Madrid waren eenige bewoners grensstad Tui de Minho gepasseerd en onder het schreeuw *viva la Union*, *viva Iberia* het Portuges grondgebied binnengerukt. De ingezetenen van Vale echter dreven hen met snaphaanschoten weder over grenzen.

ITALIE.

Een Italiaansch dagblad bevat de volgende statisti opgaven nopens den Toscaanschen staat: De staats komsten bedragen 25,658,029 fr.; publieke uitgaven 1850, 30.284.199 fr.; begrooting van het departement oorlog 6.094.886 fr.; de bevolking bedraagt 1.771.14 zielen: de infanterie telt in vredestijd 9975 en in o logstijd 14.100 man; de kavallerie in vredestijd 340 m Het getal officieren bedraagt 137 van de infanterie, van de cavallerie, 59 van de artillerie, 13 van genie, 39 van de gendarmerie, 161 van de vrijwilli jagers voor de kusten en grenzen en 16 van de marin voorts zijn er 11 generaals, 35 officieren van gezondh 15 forten, 1 militaire haven, enz.

— In den jongsten tijd hebben opgravingen te Sy cuse zeer gewigtigte resultaten opgeleverd. Men wi weten, dat het eiland Ortygia vroeger met het Syra sische vasteland onder de zee in verband stond. jongste opgravingen, onder de leiding van den prins *St. Elea* en den heer *Cavallero*, hebben het bestaan een aquaduct tot zekerheid gebragt, dat ter diepte van palmen in den grond gaat en aan het punt, waarbij met de opgravingen gekomen is, zich 15 voet onde zee bevindt. Zoo zoude het wonderwerk van den ni wen tijd, de tunnel onder den Teems, den roem nieuwheid verliezen, wanneer in de oudste tijden Sy cusiaansche nijverheid het water onder de Laccis haven heen naar het eiland dreef en de mythe van Alpheus, welke, in liefde voor de nymph Arethusa o brand, haar langs een onderaardschen weg bezocht zoude eene historische verklaring vinden.

— De Oostenrijksche regering tracht door zeer gep middelen de goede stemming te onderhouden, die dert eenigen tijd in de Lombardysch-Venetiaansche p vincien algemeen wordt waargenomen. De terug rende politieke vlugtelingen worden niet alleen we in het volkomen bezit gesteld van hunne vroeger confisceerde goederen, maar hun daarenboven nog inkomsten teruggegeven, welke deze gedurende hun verwijdering uit het land opgebragt hebben. In Pa ma is het tegenwoordig oogenschijnlijk weer rusti Evenwel is de staat van zaken aldaar nog niet veel vertrouwen, hetgeen mede in den Kerkelijken Staat he geval blijft.

MONTENEGRO.

De *Agramsche Courant* bevat de volgende bijzonderheden omtrent den opstand in Montenegro.

Het noordelijk gedeelte van Montenegro en bepaaldelijk de districten Bielopavich, Mareca en Reperi hebben de vlag des opstands uitgestoken.

Den 8 Julij werd de onafhankelijkheid in tegenwoordigheid eener groote volksvergadering uitgeroepen en eene voorloopige regering zamengesteld, aan wier hoofd zich bevonden de pope *Groto Boskovick*, *Narakow*, *Orino* en de woiwode *Blasius Martmich*.

Den 11 werden de Serdar van Berdard en twee andere Perjenice, die opperhoofden dier districten waren, weggejaagd en naar Cettinje ternggezonden om aan vorst *Danielo* aan te zeggen, dat zij zijne opperheerschappij niet meer erkenden.

Denzelfden dag maakte de voorloopige regering zich meester van de ammunitie te Ostrog. Den 13 zond zij een plenipotentiaris aan den bei van Ritsili en een anderen aan den Pacha van Scutari om zich met de Turken te verstaan en hulp te verzoeken in het geval vorst *Danielo* hen mogt aanvallen.

Naauwelijks was de opstand te Cettinje bekend of de senaat vergaderde en veroordeelde al de leden der voorloopige regering ter dood. De vorst verzamelde onmiddelijk 2000 man, die hij naar Zazanas voerde, als het meest door de opstandelingen bedreigde punt. Hij gelastte te gelijkertijd de zamentrekking van een ander corps van 6000 man, waarvan een gedeelte zich tusschen Grave en Ostrog moest vereenigen om de gemeenschap tusschen de Turken en opstandelingen te onderscheppen. De voorloopige regering bragt 1500 man bijeen en beproefde het district Kuci in opstand te brengen. Sedert heeft men vernomen, dat die poging mislukt en de opstand onderdrukt is.

Verscheidene geruchten zijn er omtrent deszelfs oorzaak in omloop. Waar is het echter dat de vorst te Ostrog, toen hij aldaar op pinksteren aanwezig was, eene nieuwe wet omtrent de verdeeling der gronden heeft ingevoerd, waarbij hij de bevolking van Berdar den met welige weilanden bedekten berg Lacavica ontnam, om denzelven aan die van Zapa te geven, die eerst onlangs bij Montenegro is ingelijfd.

Daar nu de bevolking van Berdar voornamelijk van de veeteelt leeft en daartoe dien berg niet ontberen kan, zoo heeft die wet haar wanhopig gemaakt. Buitendien is de grondeigendom te Bielopavich zeer slecht verdeeld; de oude, het eerst in het land gekomene familiën bezitten sedert eeuwen eene ontzaggelijke uitgestrektheid gronds. De prins wilde ook dienaangaande eene nieuwe verdeeling maken en een gebrekkelijk ingerigt soort van communismus invoeren.

Men wil dat het misnoegen gedeeltelijk ook nog eene andere oorzaak heeft. De vorst, gebelgd over de hoofdigheid der vrouwen van Berdar, die op pinksteren weigerden het bal te Ostrog bij te wonen, gelastte dat zij gedwongen zouden worden er op te verschijnen en den gánschen nacht te dansen, bij welke gelegenheid hij met zijn gevolg de verfoeijelijkste gewelddadigheden zou hebben gepleegd.

GRIEKENLAND.

Athene. 22 Julij. Na St. Maure den 10 dezer verlaten te hebben, heeft de kommandant van de *Promotheus* zich naar de golf van Arta begeven, om den geest der gemoederen aldaar op te nemen. Overal zijn de Grieksche besturen met de beste bedoelingen bezield en leggen de betuigingen af hunner opregtheid in het vervullen der nieuwe door Griekenland met de beschermende mogendheden aangegane verbindtenissen. De onlangs door de grieksche regering uitgevaardigde amnestie heeft een voortreffenden uitslag gehad. De hevigste oproerkraaijers hebben, zonder verstoord te worden, naar hunne haardsteden kunnen terugkeeren en de achterblijvers der roofbenden, die het platte land afliepen, zijn daardoor van zelve uiteen gegaan.

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Een brief uit Giurgewo meldt, dat de Russen in Wallachije een onaangenam aandenken achtergelaten hebben, te weten, de schulden, welke zij op bons gemaakt hebben en die 18 millioen Wallachijsche piasters bedragen. In de uitgegevene bons wordt niet van de Russische regering gesproken, maar de Wallachijsche regering wordt als verpligt tot betaling genoemd.

— Bijzondere mededeelingen uit Jassy van den 8sten Augt., schilderen den toestand der aftrekkende Russische troepen als hoogst ellendig. Door de onophoudelijke marschen en contra-marschen bij eene ondragelijke hitte, vooral in de waterlooze en onbewoonde steppen der Dobrudscha, hebben deze troepen ook door ziekten van allerlei aard verschrikkelijk geleden. De cavallerie en artillerie heeft het grootste gedeelte harer paarden verloren. Uitgeput, zwak en moedeloos, zijn de soldaten naauwelijks in staat zich met hunne wapenen voort te slepen. Vele regimenten zijn tot bijna op de helft gesmolten en hebben hunne meeste officieren verloren.

TURKYE.

Uit Tanger wordt gemeld, dat de keizer van Marokko besloten heeft aan Turkije tijdens den oorlog, jaarlijks 36 millioen te schenken uit de staatskassen en den sultan op eigen kosten 120,000 paarden te zenden. Dit besluit van sultan *Abder Rhaman* was met vreugde ontvangen. Reeds zijn *f* 9 millioen met een Portugeesch schip naar Constantinopel gezonden en worden schepen bevracht tot het overbrengen der paarden.

AMERIKA.

Uit het Wester halfrond zijn er weinige berigten ontvangen, welke overigens ook slechts van zeer gering belang zijn. De senaat heeft het verdrag met Rusland gesloten, goedgekeurd; daarbij wordt de neutraliteit der Ver. Staten in den Europeschen oorlog verzekerd, en het beginsel aangenomen, dat de vlag de lading dekt.

— De *New-York Herald* bevestigt het gerucht, dat van wege Rusland, door een opzettelijk gezonden agent, aan de Amerik. regering de voorslag is gedaan tot het sluiten van een handelstractaat en het afstaan van Sitka. Bij deze gelegenheid over de betrekkingen der Ver. Staten met Spanje redenerende, moet de Czaar te kennen hebben gegeven, dat Cuba, volgens deszelfs geografische ligging, aan Noord-Amerika behoort en dat het door die mogendheid behoorde te worde bezeten, omdat het de invaart naar de golf beheerscht, weshalve het goedschiks of kwaadschiks moest worden verkregen. De *Herald* vloeit over van lof jegens den Keizer en van scheldwoorden jegens Engeland.

— Het officiele blad van Havana zegt, dat krachtens bevel van den kapitein-generaal niet minder dan 1500 Negers, die op onwettige wijze waren ingevoerd, in beslag genomen en vrij verklaard zijn geworden; de gouverneurs der gemeenten, waar de slaven waren ontscheept, waren in hunne functien geschorst en eenige andere personen in de gevangenis geworpen.

— Twee Russische oorlogschepen zijn den 10den Julij te Rio Janeiro ten verkoop aangeboden. Zij hebben echter geene koopers gevonden, daar de dagbladen daags te voren verklaard hadden, dat de verkoop voor de oorlogsverklaring had moeten plaats vinden, indien zij niets prijs gemaakt zouden worden.

— Men meldt uit Cuba, dat de heer *Pezuela*, kapt.-generaal van dit eiland, eene circulaire heeft openbaar gemaakt, die hij uit het moederland heeft ontvangen, betreffende de omwenteling, die in Spanje voorgevallen is. Hij noodigt de inwoners uit om rustig en getrouw te blijven, en zegt verder, dat de Voorzienigheid den troon der koningin zal beschermen.

— De *Afrika* heeft berigten uit New-York aangebragt van 9 Augustus. Het congres was tot de maand December verdaagd. De clipper *Grapeshot*, die door de regering reeds sinds maanden verdacht werd gehouden, dat hij tot eene vrijbuiters expeditie tegen Cuba werd uitgerust, is met vuurwapens beladen de Missisippi uitgeloopen. De consul van Spanje heeft onmiddelijk een schoener naar Havana gezonden om er de overheid kennis van te geven. De insurrectie in Venezuela maakt vorderingen.

De Washingtonsche correspondent van de *New-York Daily Times* deelt mede, dat de president der Vereenigde Staten, onmiddelijk na de verdaging van het congres, door iemand van Charleston, *Jeffards* genaamd, die in beschonken toestand was, gevolgd en aangesproken werd. De president reikte hem de hand toe, waarop *Jeffards* hem verzocht met hem te drinken. De president weigerde zulks en wilde hierna in zijn rijtuig stappen, toen *Jeffards*, dit ziende, met een ei naar hem wierp, zeggende, dat de president een verd..... gek is. Laatstgemelde gelastte alstoen zijne arrestatie, die onmiddelijk plaats vond. *Jeffards* verklaarde, toen hij nuchteren was geworden, niet langer te willen leven, indien hij vervoerd moest worden, bragt zich eene wonde toe en zeide dat hij besloten was om zich dood te laten bloeden. Op verlangen van den president is hij echter weder op vrije voeten gesteld, nadat hij zijne daad diep betreurd had.

— Brieven uit San Francisco, van den 15 Julij, melden, dat 2,000,000 dollars aan goud in stoombooten was verladen. De berigten uit de mijnen luiden gunstig. Groote Branden hadden te San Francisco voor 200,000 dollars, te Sacramento voor 400,000 dollars, te Columbia voor 500.000 dollars en te Minesota voor 52,000 dollars schade aangerigt. Te New-Orleans vernielde een brand den 4 voor een millioen dollars.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven 17 Aug. Jacoba Helena, J. M. Pfeil, v. Batavia n. Rotterdam.

Hellevoetsluis 6 Aug. Dorothea Henriette, D. Smit, v. Batavia.

9. Java Packet, H. van der Meyden, v. Akyab.

10. Wildeman, S. Berkelbach van den Sprenckel, v. Samar., laatst v. Vlissingen.

Texel 7 Aug. Cornelia, A. P. Hazewinkel, v. Padang.

15. Henriette, J. van Loenen; Prins Mauritz, J. J. Bart, beiden v. Batavia.

17. Van der Werf, P. C. Rozier, v. Batavia.

18. Zeeland, F. de Winter, v. Batavia.

22. Maria Catharina, K. Poel, v. Batavia.

Vertrokken.

Hellevoetsluis 6 Aug. Borneo, C. C. Hansen v. Batavia.

7. Ida Elisabeth, M. A. Overgaauw, n. Liverpool,

8. Jan van Hoorn, M. J. Logger, n. Huil.

9. Kortenaer, W. van der Plas, n. Hartlepool.

13. Biesbosch, J. H. Mugge, n. Cardiff.

Texel 5 Aug. Lodewijk Anthonie, K. H. Leonhard, n. Melbourne en Sydney. — Princes Amelie, W. Groeneveld; Derkina Titia, W. B. van Zijp, beiden n. Batavia.

6. Jupiter, G, J. van der Mey; Cameleon, C. J. Ruige, beiden n. Batavia.

10. Oostergoo, C. F. Hazelhoff, n. Batavia.

14. Machtilda Cornelia, L. E. Mundegren, n. Cardiff.

21. Java Koerier, F. G. Reinitz, n. Liverpool. — Bosphorus, A. C. Kruysinga, n. idem.

Veere 9. Aug. Maria, E. N. F. van Wulven, (v. Middelburg) naar Batavia.

Vlissingen 12 Aug. Van Oldenbarneveld, A. Meyboom, n. Newport.

13. Straat Sunda, J. A. Holm, n. Liverpool.

Zeilklaar.

Brouwershaven: Argo, D. A. Huyzers, n. Batavia.

Hellevoetsluis: Constantia, C. J. Kaleshoek, n. Batavia. — Batavier, N. E. Hoek, n. Moulmam. — Robertus Hendrikus, R. H. Mulder, n. Londen. — Macao, A. L. Hoffman; Jan van Brakel, A. J. Delchsur, beiden n. Hartlepool.

Nieuwe Diep: Passoeroean C. C. B. Eullbrun; Doggersbank, P. J. Kerkhoven, beiden n. Batavia. — Luitenant-Admiraal Stellingwerf. M. C. E. Mispelblom Beijer, n. Liverpool. — Luctor en Emergo, S. Ouwehand, n. New-Castle. — Oceaan, C. J. Doeksen, n. Hartlepool,

Vreemde Havens,

Londen 5 Aug. IJssel, Messen, v. China.

7. Laurens Koster, Kleve, n. Adelaide; vertrok den 12den v. Deal. Generaal List, Latjes, n. Sydney, vertrok den 15den v. Deal. — Wal. Simpson, Skinley, n. Batavia; vertrok den 9den v. Deal.

14. Cornelis Cips, van Rhijn van Alkemade, n. Port-Philip; vertrok den 15den van Deal.

17. In lading Osiris, Crans, n. Port-Philip.

Deal 5 Aug. Jacoba, Schep (v. Londen) n. Adelaide.

Bij *Deal* 3 Aug. Anna Lena, Antusch, v. Amsterdam n. Batavia.

13. Oostergoo, Hazelhoff, v. Amsterdam n. Batavia.

21. Henriette (misschien Henriette Geertruida, Buis), v. Batavia n. Rotterdam.

Bij *Dover* 18 Aug. Prins Oscar, Welin, v. Batavia. n. Marsstrand.

Bij *Singels* 3 Aug. Amboina, Schaap, v. Rotterdam n. Batavia.

7 Jupiter, van der Muy, v. Amsterdam n. Batavia.

Bij *Torbay* 15 Aug. Maria van Wulven, v. Middelburg n. Batavia

Bij *Wight* 18 Aug. Cornelis Gips, v. Rhijn v. Alkemade, v. Londen n. Port-Philip.

Bij *Goudstaart* 25 Aug. Julij Pung van Rheenen, v. d. Meer van Kuffelen, v. Londen n. Australie.

18. Van Oldenbarneveld, Meijboom, v. Antwerpen. n. Newport.

Falmouth 12 Aug. Kongon of Danmark, Wijlen Petersen, v. Batavia n. Bremen.

Bij *Falmouth* 2 Aug. Auguste Langenberg v. Batavia n. Bremen.

Liverpool 9 Aug. Drie Vrienden, Noordhoek Hegt, n. Adelaide.

12. William Fisher Crajg, n. Singapore en Batavia.

15. Watergeus, Kramen, n. Sydney. — ezusters, Virginius, naar Melbourne.

16. Ida Elisabeth, Overgaauw, v. Rotterdam in lading n. Batavia en Soerabaija.

17. Straat Sunda, Holm, v. Antwerpen, in lading v. Hobart-Town.

18. Nehalennia, Grivel, n. Batavia.

Swansea 9 Aug. Vrede, ten Bruggen, n. Batavia.

10. Reijerwaard, Wierikx, n. Batavia.

12. Nederland en Oranje, van der Plas, n. Batavia.

Greenock 3 Aug. Amaranth, Young, v. Batavia.

Glasgow 14 Aug. Bangalore, Turner, n. Batavia en Singapore.

18. Grace Longstaff, Lojan, n. Batavia.

Bordeaux 7 Aug. Madagascar, Richardeau, v. Batavia.

Bij *Ascension* 23 Junij. Joan Melchior Kemper, Schaaf, v. Batavia n. Queenstown.

St. Helena 26 Junij. Richard Thornton, Dallas, v. Batav. n. Londen

27. Abel Tasman, Hensing; Wilhelmina, v. d. Zweep, beiden v. Batavia n. Rotterdam. — Waalstroom, van Wijnmalen, v. dito naar Amsterdam.

1 Julij. Generaal Baron van Geen, Rotgans, v. Batavia n. Rotterd.

3 Agneta, Crap Hellingman, v. Batavia n. Amsterdam.

4. Astrato, Varquain. v. Batavia n. Havre.

5 Arend, Hus, v. Batavia n. Rotterdam.

Allen hebben hunne reizen vervolgd.

Bahia 21 Julij. Corn. Henriette, Gollards, v. Londen, vertrok den 17den Julij n. Sydney.

Schepen in Lading.

Rotterdam naar Batavia, Vertrouwen, H. G. Pot. — naar dito en Soerabaija, Gertruda, J. Lourens. — naar do. en do. Bezoekie, A. Schaap. — naar do. en do. Neerlands Koning, J. G. Tromp. — naar do. do. Samarang en Soerabaija, Madura, T. Draijer. — naar Hongkong, Menado, D. Dunlop. — naar de Kaap de Goede Hoop, Dorothea Henriette, D. Smit. naar do. Johanna en Louise. C. D. Popken

Amsterdam naar Batavia, Amicitia, J. Janse. — naar do Nederland P. Huidekoper. — naar do. en Samarang. Gelderland, D. Crap Heillingman. — naar do. do. en Soerabaija, Nijverheid, J. N. Mooy. — naar do. do. en do. Zeenymph, J. W. J. Elias. — naar do. do. en do. Maria, H. D. van Wyk. — naar China (via Batavia), Swaluw, J. A. C. Gerlach. — naar Melbourne en Sydney, Amsterdam, C. Tjebbe. naar do. en do. Sicilie. J. P. Mink. — naar de Kaap de Goede Hoop, de Stad Nijmegen, ...

Kort Handelsberigt.

Rotterdam, 22 Aug. Koffij. In de laatste 14 dagen is in het art. weinig omgegaan en de prijzen hebben zich naauwelijks kunnen souteneren. De 1620 balen Java en Triage. per *Echo*, *Vertrouwen* en *Japara*, werden in veiling tot 28 a 29 c. voor Java en tot $14\frac{1}{2}$ a $26\frac{1}{2}$ c. voor Triage verkocht, 289 b. Java Triage daarentegen a $22\frac{1}{2}$ c. in veiling opgehouden, doch later tot iets hooger prijs uit de hand afgedaan. De 2200 b. Padang per *Johanna en Louisa*, getaxeerd op $30\frac{1}{2}$ a $32\frac{1}{2}$ c. zijn den 17den dezer in veiling geheel opgehouden van 30 tot $31\frac{1}{2}$ c. In Maatschappij Java is nagenoeg niet omgegaan, de waarde voor goed ordinair blijft op $28\frac{1}{2}$ c. aan te nemen, tot welken prijs echter niet gemakkelijk te plaatsen was, terwijl ordinaire kwaliteit tot 28 c. zou te koopen zijn.

Thee. De stemming voor het artikel bleef temelijk goed, en tot de bestaande prijzen gaat nu en dan iets om, men heeft 191/12 k. Conno, merk LC. a 82 c. verkocht.

Suiker. Dit art. heeft een levendiger vraag ondervonden, en werden afgedaan 3164 crandj. Java, per *Willem II*, 258 dito, per *Madura*, en ca. 1200 dito, per *Holland*, tot geheime. evenwel hoogere prijzen, om van boord te ontvangen. Voor particuliere ladingen Java werd dezer dagen *f* $\frac{1}{2}$ boven de laatste veiling-prijzen te vergeefs geboden.

In Rijst heeft tot iets lagere prijzen meer omzet plaats gehad; 4500 b. Java, per *Willem II*, hebben *f* $8\frac{1}{4}$ en 5300 b. Aracan, per *Java-Packet*, *f* $7\frac{3}{8}$ bedongen. Het artikel was echter in de laatste acht dagen weder stil en met weinig kooplust, ofschoon de prijzen niet belangrijk lager zijn. Men noteert thans gep. Tafel *f* 11 a $11\frac{3}{4}$ do. Java *f* 10 a $10\frac{1}{2}$; Java Voorloop *f* $10\frac{1}{2}$ a 11, gepl Aracan *f* 9 a $9\frac{3}{4}$: Madras *f* 8 a $8\frac{1}{4}$.

Specerijen stil en enkele soorten zelfs lager; Noten No. 1, 160 c.; No. 2, 148 c.; No. 3, 110 a 115 c.; No. 4, 85 c. Foelie 145 a 150 c. Nagelen 38 a 40 c, Peper 27 a $27\frac{1}{2}$ c.; van laatstgemeld artikel zijn 74 balen, ex Madura, aan de markt. Tot bovenstaande prijzen worden slechts kleinigheden omgezet, daar het in afwachting der veiling op 28 September aan allen kooplust blijft ontbreken.

Tabak. Over het algemeen flaauw gestemd. In eene op 16 dezer gehouden particuliere veiling, kwamen ook voor 336 pakken Java Plantage VDR, waarvan 192 p. verkocht werden van 25 a 48 en 144 p. opgehouden van 27 a $47\frac{1}{2}$ c.; voorts 152 p. Java plantage BIDL, waarvan 63 p. verkocht zijn van 22 a $33\frac{1}{2}$ c. en 62 p. opgehouden van 22 a 35 c. van 8 p. Manilla zijn 4 p. verkocht van 36 a 41 c. en 4. opgehouden van $37\frac{1}{2}$ a 38 c. en 100 pakjes Akyab zijn verkocht tot 19 a $19\frac{1}{2}$ c.

Huiden. In de gesteldheid van dit artikel is weinig verandering te bespeuren, en behalve de verkoopen van ruim 1000 stuks Java-Runder, per Japara en Vlashandel, tot geheime prijzen zijn geene afdoeningen bekend geworden.

Indigo. Naar de particuliere partijen bleef eenige vraag aanhouden, en voor dadelijke orders zijn weder 54 k. gekocht. Overigens is voor de geannonceerde veilingen der N. H. M. geene noemenswaardige verandering in het artikel te verwachten.

Banca-Tin. Na den gunstigen afloop der door de N. H. M. gehouden veiling werden uit de tweede hand ca. 1100 bl. a *f* 67 en 300 bl. a *f* $67\frac{1}{4}$ afgedaan. Sedert is alhier niets omgegaan en blijft het artikel tot *f* 67 aangeboden.

Droogerijen. Campher blijft gevraagd; Japansche werd met 68 c. Chin. met 63 c. betaald, onder 70 c. is geen Japansche en onder 65 c. geen Chin. meer te koop. Tamarinde onveranderd. Cubeben schaarsch en onder 75 c. niet te koopen. Rad. Galanga nominaal *f* 14. Rhabarber. De weinige voorraad belet den handel, aanvoeren waren zeer gewenscht. Staranijs tot *f* 47 a 48 gevraagd. Cassia Lignea, weinig in omgaande; kistjes nominaal 78 a 77 c. matjes 75 c. Cassia Lignea Vera bedingt bij kleine partij 30 c.; Tigablas a 50 c. aan de markt, maar kan dezen prijs niet opbrengen. Cassia Fistula wordt steeds lager aangeboden, zonder koopers te vinden; tot *f* 14 is er aan de markt, maar men wil niet boven *f* 10 aanleggen. Flor Cassiae ontbreken steeds. Oleum Cassiae nominaal *f* $6\frac{1}{4}$. Oleum Cajaputi, blijft door vele aanvoeren die dezer dagen op nieuw plaats hadden gedrukt. Oleum Nuc. Mochat. expressum (Notenzeep/. Door N. H. M. zijn maar 7 kistjes in hare jaarlijksche veiling, te houden 28 Sept., aangekondigd, die op 85 c. getaxeerd zijn; de aanvoeren schijnen aanmerkelijk te verminderen en de prijs kan daardoor wel aanzienlijk hooger worden. Geconfijte Gember. Er gaat niet in om, de geheele voorraad bevindt zich in tweede hand; aanvoeren vooral van mooije kwaliteit, zouden eene goede markt vinden. Gum Damar blijft steeds in flaauwe posite en is a 38 c. aangeboden. Door de N. H. M. worden 3 October 247 kisten geveild. Gum Elasticum met veel aanvoer. De afzet is gering, tot *f* 53 is te koop; tegen 3 October heeft de N. H. M. 145 zakken in veiling aangekondigd. Schildpad. 3 Oct. worden door N. H. M. 63 kisten geveild, waarvan 44 kisten nieuwe aanvoer per Jan van Brakel en 19 kisten in de veiling van Maart ll. opgehouden. Bindrotting blijft flaauw. Verkocht werden 1568 bossen per Sirius a *f* $6\frac{3}{4}$; 400 bossen per Johanna Louisa a *f* 7; 1555 bossen per Palembang a *f* $6\frac{3}{4}$; 700 bossen per Holland a *f* 7 en 2168 bossen per Madura a *f* $7\frac{1}{2}$. Door de N. H. M. zijn 127,500 bossen 3 October in veiling gebragt, met een stilstand tot 1 Maart aanstaande. De voorraad bij de N. H. M. in alle havens bedraagt heden 129,388 bossen en bij paticulieren alhier 6,586 bossen.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
Oct.	5	Britsch	Nava Yane	Weater bron	Cardiff	9 Junij	Hongkong.
»	—	Amerikaansch	Adjuster	R. Hutchinson	Melbourn	18 Aug.	Batavia.
»	7	Fransch.	Benjamin Sanier	J. Duis	Samarang.	2 Oct.	Havre de Grace.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Oct.	7	Nederl. Indisch	st. Padang	C. F. A. Persille	Singapore	3 Oct.	B. Kopersmit en co.
»	8	Nederlandsch	A. R. Falek	P. van Duyvenbooden	Amsterdam.	20 Junij	»
»	—	»	Fanny	J. van der Meulen	Newpoort	26 »	»
»	—	Nederl. Indisch	Naga Laut	J. Winter	Samarang	3 Oct.	John Pryce en co.
»	9	Nederlandsch	Telegraph	P. R. Rulofs	Amsterdam	26 Junij	de Weerdt, Ruyl en co.
»	—	Engelsch	Phoenix		Australie		Maclaine, Watson en co.
»	10	Nederlandsch	Cornelia	H. Visser	van de Oost		
»	—	Nederl. Indisch	Pasekan		Pecalongan		Gezagvoerder.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Oct.	8	Nederlandsch	Admiraal de Ruyter	J. Stappert	Tjilatjap.
»	—	»	Luciparas	J. Kloppenburg	Tagal.
»	—	Nederl. Indisch	Oey Sinjo	Kwik Samiang	Pecalongan.
»	—	» »	Fatshoel Mosbarak	Hadjie Moeda	Samarang.
»	—	» »	Hap Hoen	Naridin	»
»	—	» »	Tartar	Simpie	Cheribon.
»	—	» »	Rosalie	Doela	Indramayoe.
»	9	Nederlandsch	Philips van Marnix	E. van Duyn	Nederland.
»	—	»	Sumatra	Grivel	»
»	10	Nederl. Indisch	st. Ambon	Hugenholts	Padang.
»	—	» »	Segaffij	Said Drahim	Banka.
»	—	» »	Anoer Salim	Said Salim	Cheribon.
»	—	» »	Marzoek	Said bin Sahap	Indramayoe.
»	—	Nederlandsch	Admiraal Tromp	Tubergen	Nederland.
»	11	Nederl. Indisch	Vier Gebroeders	C. Vonck	Rotterdam.
»	—	Nederlandsch	Fatshoel Hair	Said Alhadie	Pamanoekan.

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Antoinette Maria *	J. P. Hueser		Kreglinger, Dummler en co.
»	Alida Wilhelmina	Doornbos		B. van Leeuwen en co.
»	Admiraal van Heemskerk *	P. Kley		B. Kopersmit en co.
»	Koophandel	H. de Boer		»
»	A. R. Falck	P. van Duyvenbode		»
»	Fanny	J. van der Meulen		»
»	Vier Gezusters	P. Verschuur	Nederland.	»
»	Malvine	Z. E. de Jonge	Rotterdam	G. Suermondt en co.
»	Jacatra	Th. Buys	»	van Ommeren Rueb en co.
»	Nyverheid	van Stryen	Amsterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Telegraph	P. R. Rulofs	Samarang	»
Nederl. Indisch	Naga Laut	J. Winter	»	John Pryce en co.
» »	Madanie	Sech Bahreso	Padang	Coulster
» »	Oedjong Pandang	Yong Kingyang	Palembang	»
» »	Jadul Karim	Said Atas	Soerabaya.	»
» »	Fathool Hair	Said Hassan	Singapore.	»
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang.	»
» »	Harriet	J. G. C. Ross	Cocos-eilanden	Adam en co.
» »	Selma	Said Alhabessy	Soerabaya.	D. N. Buijs en Co.
Chineesch.	Time	Haddon		McEwen en co.
Russisch.	Onni	R. Albrecht		Kreglinger, Dummler en co.
Engelsch	Metropolis	Lange	Singapore.	Hughan.
»	Providence	Thornyclift		»
»	West	R. L. Jones	London	Martin, Dyce en co.
»	Stephane	John Lawson	Engeland via Samarang	Adam en co.
»	Queens Hill	Mansy	Singapore	McEwen en co.
Fransch.	Bisson	F. Laroche	Bordeaux	Bahre en Kinder.
Amerikaansch	Sarah	Young	Singapore	Paine. Stricker en co.
»	Adjuster	Hutchinson	Holland	Metzendorf, Wilmans en co.
Deensch	Colibri	[illegible]		»
Pruiss.	Braut	Neumann		Rosing, Schröder en co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met en *.

Aangekomen schepen te *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	28	N. I.	st. Kon. der Nederlanden	J. Deighton.	Batavia.
»	29	»	st. Banda	F. H. Schmidt	Soerabaya.
»	—	Eng.	Zuma	C. Munro	Batavia.
Oct.	1	N. I.	Ting Goan	Njo Ing.	Riouw.
»	2	»	Balhair	Mohamat Arip	Banjermass.
»	—	Deen.	Courier	E. Krabbe	Batavia.
»	—	N. I.	Djoedool Wadoet	Said Segaf	Sumanap.
»	3	Fr.	Coquimbo	H. Wannebroucq	Batavia.
»	4	N. I.	Justina	M. P. Deibel	Grissee.

Vertrokken Schepen van *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	29	N. I.	Arief Banjermass	Muhamat Arip	Riouw.
»	—	»	Alnoer	Sech Baharmoes	Batavia.
»	—	»	Mariem	Awang Saleh	Singapore.
»	30	Ned.	Sumatra	H. Grivel	Batavia.
»	1	N. I.	st. Banda	H. Schmidt	»
»	2	Fr.	Benjamin Sanier	J. Dolu	H. de Grace.
Oct.	3	Ned.	Tweeling Zusters	W. F. Carst	Batavia.
»	—	N. I.	Bacht Mastora	Said Alhabassy	Soerabaya.
»	—	»	Naga Laut	J. Winter	Batavia.
»	5	»	st. Kon. der Nederlanden	J. Deighton.	»

In lading liggende Schepen te *Samarang.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Cornelia	H. Visser	Nederland.	Dorrepaal en co.
Nederl. Indisch	Bintang Anam	S. van Hulstyn.	China	Gezagvoerder.
» »	Ellen	J. C. Lebert	Batavia	B. Kopersmit en co.
» »	Ting Goan	Njo Ing.		Gezagvoerder.
» »	Balhair	Mohamat Arip		»
» »	Joedool Wadoet	Said Asegaf.		»
Engelsch	Zuma	C. Munro	Australie	MacNeill en co.
Deensch	Courier	E. Krabbe	»	»
Fransch.	Coquimbo	Wannebroucq		van den Broek en Veeckens.

Aangekomen schepen te *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	29	Deen.	Tordenskjold	H. C. Forgensen.	Melbourne.
Oct.	1	Ned.	Jonge Jan	Hoogenstraaten	Batavia.
»	—	N. I.	Krabbe	Mardam	Passaroean.
»	2	»	El Machlaar	Sech Bahasoan	Sandelh. eil.
»	—	»	Little Tot	Katjoeng	Probolingo.
»	—	Ned.	Mercurius	J. H. Walter	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	29	N. I.	Attiat Ulmaula	Sech Baoeseer	
»	—	Ned.	Helper	Dolla	Banjermass.
»	—	N. I.	Sie Banjak	Daeng Malimpo.	Balie (Amp.)
»	—	»	Alnoer Salim	Intjik Oedin	Grissee.
»	30	Ned.	J. C. Schotel	van Beest Holle	Banjermass.
»	—	N. I.	Kangpie	Ong Kanghan	Balie (Bad.)
Oct.	1	Ned.	Waterloo	van Epen	Nederland.
»	—	Bal.	Kiem Tjiangsing	Tjoa Kho	Balie (Amp.)
»	2	Ned.	Hermine Marie Elisabeth	U. Bonjer	Amsterdam.
»	—	Z. M.	st. Onrust . lt. t/s. 1 kl.	W. C. Klis	k.st.o.d. W.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch	Alsemadie	Sech Soenkar	Batavia	Sech Hassan.

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	21	N. I.	Paulina	Raiman	Japara.
»	23	»	Little Tot	Katjoeng	Soerabaya.

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	22	Ned.	Philips van Marnix	E. van Duyn	Amsterdam.
»	25	N. I.	Paulina	Raiman	Soerabaya.
»	—	»	Little Tot	Katjoeng	Probolingo.

Aangekomen Schepen te *Probolingo.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	27	Ned.	Europa	H. Poort	Soerabaya.
»	—	»	Admiraal Tromp	S. van Tubergen.	»

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*: de heeren Mr. *van de Laar* en *echtgenoot.* — *Borel.* — *van Beusechem.* — Mevrouwen *Clignett* en *familie.* — *Achenbach* en *familie.* — Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Padang*: de heeren *Mottsey* en *familie.* — *Marten.* — *Fletcher.* — *Rasage.* — *van der Hucht.* — *Quant.* — *Peereboom.* — Z. M. troepen.

Met het Ned. schip *A. R. Falck*: de heer *G. Andreas.*

Met het N. I. schip *Naga Laut*: de heer *de Lassasie.* — Mevr. *Abbing met 2 kinderen.*

Met het Ned. schip *Telegraph*: de heer *E. J. Weilen.*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Banda*; de heeren *F. W. Meinsten.* — *K. Veenstra.* — *C. J. Vodegel.* — *C. L. Plasberg.* — *Hartgesen.* — Z. M. troepen.

Met het Ned. schip *Schoon Verbond*: de heer Mr. *R. W. J. C. Bake* en *familie.*

Met het Ned. schip *Pauline*: de heer *J. E. van der Palm.*

Met het Ned. schip *Luciparas*: de heer *H. J. van der Plas* en *familie.* — Mejufvrouwen *C. C. Kruseman.* — *H. Cox.*

Met het N. I. stooms. *Ambon*: de heeren *D. M. Smeltzer.* — *Steck* en *echtgenoot.* — *Metzler.* — *Eisinger.* — *Ockerse.* — Z. M. troepen.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 7 to ten met den* 11 *October* 1854.

AANVOER.

Van Singapore via Muntok en Riouw per ned. ind. stooms. *Padang* gez. Persille agt. Kopersmit en co.

11 coll. manufact. 32 do. zijdegoederen. *Martin Dyce en co.*
100 coll. visch. *Tan Hansing.*
1 vt. visch kuiten. *Said acht. Alkabris.*
4 kn. diversen. *Tjin Kiokbie.*
3 kn. ruwe zijde. 19 coll. koopmanschappen. *Said aloei Satrie.*
39 zakk. poetjoek. 1 vt. koolteer. *Joakim.*
2 ks. souvereigns. 1 do. juweelen. *Maclaine Watson en co.*
6 bn. manufact. *Said aloei Satrie.*
2 kn. zijde. 2 do. manufact. *Said Oemar Hindoean.*
1 coll. koopwaren. *Said salim Wadier.*
11 ks. zilv. specie. 1 pak papiergeld. 1 kt. koopmanschappen. *Metzendorff Wilmans en co.*
6 ks. koopmanschappen. 1 pak papiergeld. *Pitcairn Syme en co.*
33 bn. twist. 3 kn. knoopen. 2 coll. koopwaren. 30 vn. witsteen. *Order.*
1 kt. zijde goederen. *Suermondt en co.*
2 kn. glaswerk. *Morgan Melbourn en co.*
16 md. gedr. visch. *Tan Hansing.*
10 kn. gember. *Hughan.*
500 krandj. gambier. *Cores de Vries.*

Van de Lampongs per praauw Kollek gez. Hadjie Kadier.

90$^{4}/_{100}$ pic. gomelastiek. 21$^{75}/_{100}$ do. dammer. 3$^{57}/_{100}$ do. zw. peper. 3$^{11}/_{100}$ do. koffij. *Gezagv.*

Van de Lampongs per praauw Majang gez. Marmoenah.

24 pic. gomelastiek. *Gezagv.*
30$^{80}/_{100}$ pic. gomelastiek. 3 do. zw. peper. 47 do. dammer. *Wa Sowe*
6 pic. gomelastiek. *Na Tjenggoan.*
40 » » *Intje Hoessin.*

Van Amsterdam per ned. schip *A. R. Falck* gez. P. v. Duijvenboeden agt. Kopersmit en co.

120 leggers *Bahre en Kinder.*
50 » *Suermondt en co.*
100 vn. bier. 150 do. boter. 100 hammen. 2 ks. gedr. vruchten. 2 do. schilderijen. 2 do. spiegels. 5 do. schilderijen. 150 hammen. 155 kn. bier. 100 vs. boter. 65 ks. kaas. *Order.*
75 ks. zilver munt. *f* 300,000. 453 handsteenen. *N. H. M.*

Van Amsterdam via Newport per ned. schip *Fanny* gez. v. d. Meulen agt. Kopersmit en co.

836 tonn. steenkolen. *Cores de Vries.*
10/2 pijp. bier. *Order.*

[illegible]

Van Tjelingtjing per praauw sampang gez. Alie.

200 pic. rijst. *Nie Kiem.*

Van Anjer per praauw schuit gez. Taliep

45 pic. gomelastiek. 20 do. zw. peper. *Lim Enghe.*

Van Cheribon per praauw sampang gez. Endong.

350 ps. buffelhuiden. *Oeij Soeseeij.*

Van Indramaijoe per praauwen sampang gez. Mamba, Liat en Moekoen.

652 pic. rijst. *Ang Hoeij.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Dian.

224 pic. rijst. *Tio Kessing.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Jakup.

160 zakk. rijst. *Tek Long.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Sawang.

180 zakk. rijst. *Konghie.*

Van Tjelintjing per praauw sampang gez. Oeij Kongier.

500 zakk. rijst. *Gezagvoerder.*

Van Tjicao per praauw sampang gez. Adia.

150 pic. rijst. *Kang Hong.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Djanga.

450 zakk. rijst. *Tan Siong.*

UITVOER.

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per ned. schip *Schoonverbond* gez. Veenstra agt. Haager en Schuurman.

Aan boord gebl. lading zie lading van Samarang en Soerabaija Java-Bode dd. 23 September 1854 no. 76.

500 pic. tin voor Nederland. *N. H. M.*

Naar Nederland via Cheribon per ned. schip *Pauline* gez. Post agt. Haager en Schuurman.

400 pic. tin 4000 do. koffij. 120 do. rotting. voor Nederl. *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang per Eng. schip *Stephanne* gez. J. Lawson agt. Adam en co.

73$^{60}/_{100}$ pic. sapanhout. 1596 do. rijst. *Maclaine Watson en co.*

Naar Nederland via Tagal per ned. schip *Luciparas* gez. Kloppenburg agt. Kopersmit en co.

350 pic. tin. 125 do. rotting. *N. H. M.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaya *van den* 2 *tot en met den* 3 *October* 1854.

AANVOER.

Van Nederl via Samar. per ned. schip *Jonge Jan* gez. Hoogenstraten Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 2 September 1854 no. 70.

UITVOER.

Naar Nederland via Pasoeroean per ned. schip *Waterloo* gez. v. Epen

450 pic. tin. 175 do. rotting. 25000 st. koffijzakken. *N. H. M.*

Naar Amsterd. per ned. schip *Hermine Marie Elisabeth*, gez. Bonjer.

1663$^{04}/_{100}$ pic. suiker. 5 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Panaroekan per ned. schip *Westkapelle* gez. Roodekerk.

110 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Banka per ned. bark *Machmoedie* gez. Sech abdul Rachman.

4000 pic. rijst. *Sech abd. kadir bin akb. Segaf.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Susanna* gez. T. Carst.

6061$^{16}/_{100}$ pic. suiker. 3730 do. koffij. 100 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Rotterdam via Pasoeroean per ned. schip *India* gez. Rijken.

150 pic. rotting. 4061 do. suiker. *N. H. M.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.